

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

Ilham Aliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 012 (6212) 22 yanvar 2021-ci il 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Xəzəryanı ölkələrin əməkdaşlığı çox dinamik, qarşılıqlı anlaşma ruhunda inkişaf edir"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov arasında videokonfrans formatında görüş keçirilib

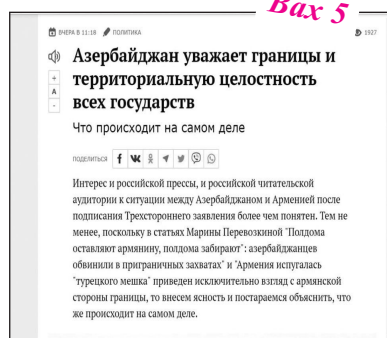

Bax 3

"Moskovski komsomolets" nəşri: Azərbaycan bütün dövlətlərin sərhədlərinə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşır

Bax 5

Rusiyanın "Moskovski komsomolets" nəşrində Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının sektor müdiri Fuad Axundovun "Azərbaycan bütün..."

Dünya mətbuatı Qanlı Yanvar faciəsindən yazır

Bax 6

Almaniyanın "Freitag.de" nəşrində həmyerlimiz Asif Məsimovun "Bakıda Qara Yanvar" sərəlvəli məqaləsi dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə 31 il bundan əvvəl sovet qoşunlarının Bakıya yeridilməsindən bəhs edilir. Bildirilir ki, bu hadisə nəticəsində 147 nəfər öldürülüb...

Paşinyandan ermənilərə Şuşa ilə bağlı tarixi xatırlatma!

MƏRKƏZİ BANK: Nağd valyutaya artan tələb müvəqqəti xarakter daşıyır

Son günlər valyuta bazarında qıtlıq, ələlxüsus, ölkəmizdə dollar qıtlığı barədə bir sıra mətbuat səhifələrində və eləcə də sosial şəbəkələrdə xəbərlər yayılır. Doğrudur, "qara bazarda" qanunsuz mübadilə faktı...

Bax 10

"Dostluq" "Azəri-Çıraq-Günəşli"dən sonra ən böyük neft yatağı olacaq

Yanvarın 21-də Azərbaycanla Türkmənistan arasında yüksək səviyyədə əldə olunmuş razılaşmaya əsasən, Aşqabad şəhərində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində "Dostluq" yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və məhimsənilməsi haqqında" Anlaşma...

Bax 10

Vüqar Rəhimzadə: Anlaşma Memorandumunun imzalanması Azərbaycanın əhəmiyyətini artıracaq

Bax 9

Dolları olanlara pis xəbər: Uzunmüddətli ucuzlaşacaq!

Bax 16

AXCP rəsmiləri Əli Kərimlini belə ifşa edirlər!

Bax 14

“Qanlı 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixində təkcə faciə günü yox, həm də şərəf səhifəsidir”

*Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin
31-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər*

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 31 il keçir. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların xatirəsini yad etdilər.

Prezident İlham Əliyev “Əbədi məşəl” abidəsi önünə ekil qoydu. Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirildi.

X X X

Otuz bir il əvvəl yanvarın 20-də ölkəmizə ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistanın təcavüzkarlığından və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin onlara havadarlığından hiddətlənən, Bakının küçə və meydanlarına axışaraq buna qəti etirazını bildirən xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun döyüş hissələrinin yeridilməsi Azərbaycanı misli görünməyən faciəyə gətirib çıxardı. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qalxan dinc əhaliyə divan tutulması, kütləvi terror nəticəsində yüzlərlə günahsız insanın qətlə yetirilməsi və yaralanması totalitar sovet rejiminin süqutu ərəfəsində onun cinayətkar mahiyyətini bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirdi. Sovet imperiyasının hərbi maşınının həmin gün Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi vəhşi terror aktı insanlığı əleyhinə törədilən ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixinə yazıldı. Böyük itkilər, günahsız insanların qətlilə nəticələnən 20 Yanvar faciəsi cinayətkar imperiya rəhbərliyinin xəyanətkar siyasətinə dözməyən, öz azadlığına, müstəqilliyinə qovuşmağa can atan Azərbaycan xalqının həm də mübarizliyini, əyilməzliyini və məğrurluğunu nü-

mayiş etdirdi.

Qanlı 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixində təkcə faciə günü yox, həm də şərəf səhifəsidir. Xalqımız həmin gün üstünə şığıyan dəhşətli kabusə qarşı sinəsini siper etməyi, özünün mənliliyini və mətinliyini nümayiş etdirməyi bacardı. Məhz həmin hadisələr bilavasitə nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan xalqı pozulan hüquqlarının, suverenliyinin bərpası uğrunda savaşmaq əzminə sahibdir. Təəssüf ki, həm SSRİ, həm də o vaxt Azərbaycan rəhbərliyi bu qanlı qırğının bilavasitə təşkilatçıları və iştirakçıları olduqlarından nəinki onun açılması və cinayətkarların məsuliyyətə cəlb olunmasından ötrü tədbirlər görmədi, əksinə, bu cinayəti ört-basdır etmək üçün əllərindən gələni etdilər.

Qara 20 Yanvar faciəsindən bir gün sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyinə gedərək qırmızı rejimin Azərbaycanı həyata keçirdiyi qanlı aksiyanı törədənləri ifşa etməsi o dövrdə xalqımıza dayaq, təsəlli oldu. Xalq o ağır günlərdə köməksiz olmadığını hiss etdi. Uzun illər Azərbaycana rəhbərlik edən, keçmiş ittifaq dövlətində yüksək vəzifələrdə çalışan, zəngin idarəçilik təcrübəsi və sarsılmaz iradəsi ilə SSRİ rəhbərliyinin qəzəbinə tuş gələrək təqaüdə göndərilən Heydər Əliyev yenə də, bütün

manlıq zirvəsi kimi daxil oldu. Xalqımız XX yüzilliyin sonunda əvəzəlməz qurbanlar verdi, amma əsrlərlə ictimaiyyətə qürur duyulacaq müstəsna iradə və cəsur-luq, milli ruhun sarsılmazlığı ilə müşayiət olunan bir tarix qazandı. Bütün dünyaya sübut etdi ki, biz bir millət olaraq haqq-ədaləti bərqərar etməyə və öz ləyaqətimizi qorumağa qadırıq. Odur ki, Qanlı Yanvar Azərbaycan xalqı üçün faciə olmaqdan daha çox ləyaqətini qorumaq baxımından ən uca zirvə, bu yolda hər cür qurban verməyə hazır olan xalqın tarixində şərəfli səhifədir. Tariximizin bu səhifəsi imperiya güllələrinin səsinə açılsa da, şəhidlərimizin qanı ilə yazıldı. Həm də əbədi yazıldı.

Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və

məhrumiyyətlərə baxmayaraq, o ağır günlərdə xalqının sırasında, onunla birgə oldu, həmrəy oldu.

Ulu öndər Heydər Əliyev öz bəyanatı ilə, əslində, Azərbaycanda gedən proseslərə qiymət verdi. O, SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycana münasibətdə qətiyyətsiz, xoşniyyətli davranmadığını diqqətə çatdırdı. Hakimiyyəti həm də onda qınadı ki, Azərbaycana siyasi savadı olmayan, kölə xislətli insanın rəhbər təyin olunması xalqın hakimiyyət arasında dərin uçurumun yaranmasına səbəb olub. Bu uçurumun yaradılması da, ilk növbədə, mərkəzi hakimiyyətin maraqlarına xidmət edirdi və bununla belə, gələcəkdə yaranacaq bütün problemlərin, konkret desək, 20 Yanvar faciəsinin baş verməsinə səbəb olmuşdu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Soveti 1990-cı il noyabrın 21-də bu hadisəyə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verdi. Sovet hakimiyyətinin süqutundan və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra bir müddət başları hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışan Azərbaycan rəhbərləri xalqımıza qarşı törədilən bu ağır cinayətin səbəblərinin araşdırılması və

cinayətkarların müəyyənləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparmadılar. Yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra - 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələri dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymətini aldı.

Beləliklə, 20 Yanvar faciəsi tarixi yaddaşımızda təkcə kədərli hadisə, hüzn günü kimi qalmadı, onun xalqımızın taleyindəki və tarixindəki yeri mənə və mahiyyət baxımından daha mötəbərdir. 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixinə həm də fədakarlıq və qəhr-

ərazi bütövlüyü uğrunda canlarının dan keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şaddır. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu Azərbaycan xalqının 30 illik həsrətinə son qoyaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad edib yeni realıq yaratdı, dəmir yumruq qalib gəldi. İndi həmin ərəzilərdə Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dalğalanır. İşğaldan azad edilmiş ərəzilərdə genişmiqyaslı quruculuq işlərinə başlanılıb və məcburi köçkünlər öz doğma torpaqlarına qayıtmağa hazırlanırlar.

İlham Əliyev: “Xəzəryanı ölkələrin əməkdaşlığı çox dinamik, qarşılıqlı anlaşma ruhunda inkişaf edir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov arasında videokonfrans formatında görüş keçirilib

Yanvarın 21-də Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənilməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması ilə bağlı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov arasında videokonfrans formatında görüş keçirilib. **AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkmənistan və Azərbaycan prezidentləri görüşdə çıxış etdilər.**

Prezident Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun çıxışı

-Hörmətli İlham Heydər oğlu, ilk növbədə, Sizi salamlamaq və bu görüşdə iştirak etdiyinizə görə təşəkkürümü bildirmək istərdim.

Bu gün Türkmənistan ilə Azərbaycan arasında ənənəvi dostluq, qardaşlıq münasibətlərində çox əhəmiyyətli gündür. Türkmənistan Hökuməti ilə Azərbaycan Respublikasının Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənilməsi və mənimlənməsi haqqında qarşılıqlı Anlaşma Memorandumu imzalanır. Ölkələrimiz tərəfindən aparılmış çoxillik böyük işin nəticəsi olan bu sənəd enerji sahəsində əməkdaşlığın və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə, iki nəhəng enerji dövlətinin çox zəngin birgə potensialının üzə çıxarılmasına, Xəzər dənizi regionunda davamlı energetikanın, geniş qarşılıqlı faydalı və beynəlxalq tərəfdaşlığın inkişafı üçün ən əlverişli şərait yaradılmasına yönəlib.

Məlum olduğu kimi, 2020-ci ilin mart ayında mənim Bakıya rəsmi səfərim zamanı Sizinlə birlikdə Xəzər dənizində energetika sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq imkanlarını ətraflı müzakirə və təhlil etdik. Nəticədə Xəzərdə iri karbohidrogen resursları yataqlarından birində birgə iş barədə razılaşma əldə edildi. Həm də vurğulandı ki, həmin fəaliyyətin əsas prinsipləri həmrəylik, qarşılıqlı hörmət və dəstək olacaqdır. Buna görə də həmin yatağı “Dostluq” adlandırmaq barədə bizim ümumi qərarımız dərin rəmzi mənə daşıyır. Şübhə yoxdur ki, yuxarıda qeyd etdiyim razılaşmalar, qəbul olunmuş qərarlar bizim münasibətlərimizin, dövlətlərimizin tarixinə həqiqi mehriban qonşuluğun, məsuliyyətin və uzaqgörənliyin, hüquq bərabərliyinin və bir-birinin mənafeələrini nəzərə almağın parlaq nümunəsi kimi daxil olacaqdır. Onlar, elbəttə, Türkmənistan və Azərbaycan xalqları, həmçinin bizim dövlətlərimiz arasında dostluğu və qardaşlığı daha da möhkəmləndirəcəkdir.

Şübhəsiz ki, Memorandumun imzalanması Xəzərdə Türkmənistan ilə Azərbaycanın energetika sahəsində əməkdaşlığında prinsipce yeni mərhələ deməkdir. Möhkəm beynəlxalq hüquqi bazaya əsaslanan birgə iş üçün yeni imkanlar açılır, bizim regiona sistemli və uzunmüddətli

Prezident İlham Əliyev: Bugünkü imzalama Xəzərin karbohidrogen resurslarının mənimlənməsində yeni səhifə açır

dətli əsasda iri xarici investisiyalar axını üçün əlavə ciddi stimullar yaradır, ölkələrimizin milli iqtisadiyyatlarının inkişafını və dinamik artımına, yəni, yeni iş yerlərinin yaradılmasına, insanların həyat səviyyəsinin və keyfiyyətinin yüksəldilməsinə güclü təkan verilir. Fərsətdən istifadə edib iki ölkənin mütəxəssislərinə və ekspertlərinə, həmçinin məhz bu sənədin hazırlanmasına töhfə verənlərin hamısına dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, bu gün Türkmənistan ilə Azərbaycan Respublikası arasında münasibətlər ardıcıl və dinamik inkişaf edir. Biz beynəlxalq arenada ümumi sülhün, sabitliyin və təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinin tərəfdarları kimi uğurla əməkdaşlıq edirik. Bizim ölkələr qlobal gündəliyin prinsiplər əhatəsində əməkdaşlığın yeni mərhələsinin başlanğıcı oldu. 2019-cu ildə Türkmənbaşı şəhərində keçirilmiş birinci Xəzər İqtisadi Forumunun gedişində biz Azərbaycan Hökumətinin nümayəndə heyəti ilə çox məzmunlu və faydalı danışıqlar apardığımızı, bir sıra mühüm razılaşmalar əldə etdik. Bu gün biz məhz ikitərəfli münasibətləri ardıcıl olaraq möhkəmlətməyin zəruriliyini şüurlu olaraq anlamağa, Xəzərdə əməkdaşlığın əsas istiqamətləri üzrə uzunmüddətli maraqların üst-üstə düşməsinə, Xəzərdə bizim dövlətlər, digər sahilyanı ölkələr, həmhüddud regionlar və iri beynəlxalq biznes üçün yaqın ki, açılan çox böyük perspektivlərin başa düşülməsinə əsaslanırıq.

minin formalaşmasında qoşulmayan dövlətlərin fəal iştirakının tərəfdarı kimi çıxış edib.

Xəzər mövzusunda qarşılıqlı fəaliyyət Türkmənistan-Azərbaycan əməkdaşlığının ən mühüm istiqamətidir. Ölkələrimiz Xəzər dənizinin möhkəm sülh, mehriban qonşuluq, qarşılıqlı anlaşma və səmərəli tərəfdaşlıq zonasına çevrilməsinə böyük töhfə verirlər. Bütün Xəzəryanı ölkələrin fikrincə Xəzər dənizi sülh və mehriban qonşuluq dənizidir. 2018-ci ilin avqust ayında sahilyanı beş dövlətin rəhbərləri tərəfindən Xəzər dənizinin hüquqi statusu barədə Konvensiyanın imzalanması çoxtərəfli birgə işin nəticəsi idi. Bu Konvensiya Xəzərdə, o cümlədən enerji sahəsində əməkdaşlığın yeni mərhələsinin başlanğıcı oldu. 2019-cu ildə Türkmənbaşı şəhərində keçirilmiş birinci Xəzər İqtisadi Forumunun gedişində biz Azərbaycan Hökumətinin nümayəndə heyəti ilə çox məzmunlu və faydalı danışıqlar apardığımızı, bir sıra mühüm razılaşmalar əldə etdik. Bu gün biz məhz ikitərəfli münasibətləri ardıcıl olaraq möhkəmlətməyin zəruriliyini şüurlu olaraq anlamağa, Xəzərdə əməkdaşlığın əsas istiqamətləri üzrə uzunmüddətli maraqların üst-üstə düşməsinə, Xəzərdə bizim dövlətlər, digər sahilyanı ölkələr, həmhüddud regionlar və iri beynəlxalq biznes üçün yaqın ki, açılan çox böyük perspektivlərin başa düşülməsinə əsaslanırıq.

Nəqliyyat sferası da bizim tərəfdaşlığımızın mühüm sahəsidir. Türkmənistan və Azərbaycan bu gün Əfqanıstanlı, gürcüstanlı və türkiyəli tərəfdaşları ilə birlikdə Asiya ilə Avropa arasında ən mühüm kontinental magistrala çevrilməli olan Lapis-Lazuli nəqliyyat dəhlizinin səmərəli fəaliyyəti üzərində fəal iş aparır. Türkmənistan və Azərbaycan həm də Xəzər dənizi-Qara dəniz nəqliyyat yolu sisteminin yaradılmasının təşəbbüskarlarından biridir.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, biz birlikdə böyük, mühüm və çox perspektivli bir layihəyə başlayırıq. Əminəm ki, “Dostluq” yatağında Türk-

mənistanın və Azərbaycanın birgə işi uğurlu və səmərəli olacaqdır. Bu tarixi sənədi dəstəklədiyinizə, xalqlarımız və dövlətlərimiz arasında dostluğun, qardaşlığın və əməkdaşlığın inkişafı və möhkəmlənməsi işinə böyük diqqətinizə və şəxsi töhfənizə görə Sizə səmimi-qəlbdən təşəkkür edirəm. Sizi bugünkü əlamətdar hadisə münasibətilə təbrik edirəm. Sizə möhkəm cansağlığı, dövləti və siyasi fəaliyyətinizdə yeni uğurlar arzu edirəm. Həmçinin bütün Azərbaycan xalqına sülh, firavanlıq və rifah arzularımı çatdırmağınızı Sizdən xahiş edirəm.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm. İmzalama mərasiminin hörmətli iştirakçıları, icazə verin, çıxış üçün sözü dərin hörmətlə Zati-aliləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevə verim. Buyurun, qardaş.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Çox sağ ol, qardaş. Hörmətli cənab Prezident, hörmətli Qurbanqulu Məlikquluyev. Sizi görməyimə çox şadam. Təəssüf edirəm ki, bu gün qardaş Türkmənistanda keçirilən mərasimdə iştirak edə bilmədim, lakin aydındır ki, pandemiya səbəbindən bu, hələ mümkün deyil. Bununla belə, bu gün biz videokonfrans formatında yenidən görüşmək, mühüm məsələləri müzakirə etmək, bizim qardaşlıq, dostluq münasibətlərinin xarakterini və ruhunu əks etdirən əlamətdar sənədin imzalanmasında iştirak etmək imkanına maliklik. Qəti əminəm ki, ölkələrimiz arasında bütün səviyyələrdə, ilk növbədə, Prezidentlər səviyyəsində sıx siyasi qarşılıqlı fəaliyyət olmasaydı, bugünkü sənədin imzalanması mümkün olmazdı.

Hörmətli Qurbanqulu Məlikquluyev, Sizinlə birlikdə söy göstərməmişəm ki, ölkələrimizin müvafiq strukturları məhz Prezidentlərin onlara göstərdiyi kimi - əməkdaşlıq, dostluq, qarşılıqlı dəstək və qarşılıqlı maraqların düzgün başa düşülməsi ruhunda işləsələr. Ona görə də mən bugünkü sənədi tarixi sənəd adlandırdım, çünki Azərbaycan və Türkmənistan ilk dəfə olaraq Xəzər dənizindəki yatağın mənimlənməsi üzrə birgə işə başlayır və bu yataq, həmin yataqdakı iş ölkələrimizi və xalqlarımızı daha da yaxınlaşdıracaq, həm Türkmənistan, həm də Azərbaycan xalqlarına xeyir gətirəcək.

Son illərdə ölkələrimiz arasında münasibətlər çox müsbət dinamika ilə inkişaf edib. Ali səviyyədə qarşılıqlı səfərlərimizin xronologiyasına nəzər salmaq kifayətdir. Son 3 ildə Türkmənistan və Azərbaycan prezidentlərinin 5 qarşılıqlı səfəri olub. Bu səfərlər çərçivəsində 50-dən çox sənəd imzalanıb. Müqayisə üçün deyim ki, bizim qarşılıqlı münasibətlərimizin bütün tarixi ərzində 100-dən çox sənəd imzalanıb, onların yarısı son 3 ildə imzalanıb. Ən sevindirici hal ondan ibarətdir ki, bütün bu sənədlər, o cümlədən enerji sahəsində əməkdaşlığa dair əldə etdiyimiz razılaşmalar yerinə yetirilir. Bugünkü imzalama Xəzərin karbohidrogen resurslarının mənimlənməsində yeni səhifə açır. Bu layihə ölkələrimizin, habelə qonşularımızın enerji təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsinə şərait yaradacaq. Bu layihə ixrac üçün böyük imkanlar açır, ona görə də xalqlarımızın rifahının yüksəlməsinə şərait yaradacaq.

İkitərəfli qarşılıqlı fəaliyyət məsələlərinə də toxunmaq istərdim. Siz bu barədə danışdınız. Mən Sizin sözlərinizi tamamilə dəstəkləyirəm ki, biz beynəlxalq strukturlarda bir-birimizi fəal dəstəkləyirik. Fərsətdən istifadə edib Sizi və bütün qardaş türkmen xalqını keçən il qeyd etdiyiniz Türkmənistanın neytrallığının yubileyi münasibətilə təbrik etmək istərdim. Bir daha qeyd etməliyəm ki, Azərbaycan BMT Baş Assambleyasının Türkmənistanın əbədi neytrallığı barədə Qətnaməsinin həmmüəllifi olub. Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Azərbaycanın fəaliyyətini qiymətləndirdiyinizə görə də Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Sədrlik çərçivəsində bizim təşəbbüsləri, xüsusən Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşünün, Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Sammitinin, həmçinin BMT Baş Assambleyasının koronavirusa qarşı mübarizə məsələləri üzrə xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüslərini dəstəklədiyinizə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Belə qarşılıqlı dəstək bizim münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini əks etdirir. Əminəm ki, biz milli maraqlarımızın təmin edilməsi üçün gələcəkdə də beynəlxalq arenada fəal qarşılıqlı əlaqə saxlayacağıq.

İlham Əliyev: “Xəzəryanı ölkələrin əməkdaşlığı çox dinamik, qarşılıqlı anlaşma ruhunda inkişaf edir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov arasında videokonfrans formatında görüş keçirilib

Əvvəli Səh. 3

Hörmətli Qurbanqulu Məlikqulu-yeviç, nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığımızı Siz artıq qeyd etdiniz. Bu əməkdaşlıq həm bizim ölkələr, həm də qonşularımız üçün böyük perspektivlər açıq. Türkmənistan və Azərbaycan nəqliyyat infrastrukturunun, məhz sıx qarşılıqlı əlaqəli şəkildə işləyən və bizim ərazilərimizdən keçməklə yüklərin tranzitini təmin edən, habelə Azərbaycan ilə Türkmənistan arasında əmtəə dövriyyəsi imkanlarını artıran müasir beynəlxalq dəniz limanları yaradılması layihələrini bir növ sinxronlaşdırıblar. Əminəm ki, ölkələrimiz arasında nəqliyyat-logistika sahəsində əməkdaşlıq bizim regionda yaranmış yeni şərait və yeni nəqliyyat yollarının açılması imkanları nəzərə alınmaqla daha yüksək səviyyəyə çatacaq. Düşünürəm ki, bu, bizim bütün tərəfdaşlarımız və qonşularımız üçün əlavə imkanlar yaradacaq.

Türkmənistanın nəqliyyat-logistika potensialının möhkəmlənməsi işində Sizin şəxsi xidmətlərinizi xüsusi qeyd etmək istərdim. Ona görə ki, tranzitlə bağlı məsələlərdə qonşu ölkələrlə qarşılıqlı fəaliyyət olmasa, nəticə əldə etmək mümkün deyil. Bu gün bizim nəqliyyat-logistika infrastrukturunun yüksək səviyyəsini qeyd etməyimiz Türkmənistanın və Azərbaycanın bu sahədə məqsədyönlü fəaliyyətinə dəlalət edir. Bu, bizim regionda və hətta bu regiondan uzaqda - Avrasiya məkanında yerləşən bütün ölkələr üçün çox böyük imkanlar yaradır. Ona görə ki, nəqliyyat sferası da enerji sferası kimi, ölkələri birləşdirir. Bir daha demək istəyirəm, bu gün bizim bu Memorandumu imzalamağımız əlamətdar hadisədir, onun müsbət nəticələri olacaq.

Sizin dediyiniz regional əməkdaşlıq məsələsinə də toxunmaq istərdim. Azərbaycan, Türkmənistan və Türkiyə arasında, həmçinin Azərbaycan, Əfqanıstan və Türkmənistan arasında üçtərəfli əməkdaşlıq formatı artıq mövcuddur. Bu əməkdaşlıq konkret nəticəyə, biznes fəaliyyəti, iri infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması üçün daha əlverişli şərait yaradılmasına yönəlib.

Hörmətli Qurbanqulu Məlikqulu-yeviç, əlbəttə, Sizin müdrik rəhbərliyinizlə Türkmənistanın durmadan inkişaf etməsini xüsusi qeyd etmək istərdim. Siz öz ölkənizi inamla inkişaf, sosial həyatın ən mühüm məsələlərinin həlli, dövlətinizin sərhədləri ilə məhdudlaşmayan infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi yolu ilə irəli aparırırsınız. Həmdüddövlətlərdə də Sizin investisiya siyasətiniz barədə bilərəm. Bunsuz Lapis-Lazuli layihəsini bu gün reallaşdırmaq mümkün olmazdı. Mən bilmirəm, bəlkə də çoxları bilmir ki, bu gün Əfqanıstandan yüklərin Türkmənistana, Azərbaycana və daha sonra digər ölkələrə çatdırılmasını təmin edən dəmir yolu məhz Türkmənistanın qonşu Əfqanıstanda investisiyalara dair müdrik siyasəti nəticəsində inşa edilib. Buna görə də bu gün qeyd etmək istərdim ki, məhz region ölkələri ilə əməkdaşlığa bizim ümumi

yanışmalarımız və həm bizim üçün, həm də qonşularımız üçün vacib məsələlərin həlli tamamilə yeni reallıqlar yaradır.

Siz qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər mehriban qonşuluq dənizi, əməkdaşlıq dənizidir. Əminəm ki, Xəzər ölkələrimiz arasında təbii sərhəd olduğuna baxmayaraq, bundan sonra da ölkələrimizi və xalqlarımızı birləşdirəcək. Fürsətdən istifadə edib Sizdən xahiş etmək istərdim ki, qardaş Türkmənistan xalqına ən xoş arzularımı, firavanlıq, inkişaf, sülh və rifah di-

kəmləndirilməsinə istiqamətlənib. Uzun illər ərzində Türkmənistan və Azərbaycan iki müstəqil dövlət kimi ən geniş istiqamətlər spektri üzrə münasibətləri ardıcıl olaraq inkişaf etdirirlər. Qeyd etmək lazımdır ki, ikitərəfli səmərəli əlaqələrin əsasını ən yüksək dövlət səviyyəsində qurulan açıq, konstruktiv və səmimi siyasi dialoq təşkil edir. Sizinlə mütəmadi görüşlərimizin gedişində siyasi-diplomatik, ticari-iqtisadi, mədəni-humanitar və sair sahələrdə ikitərəfli tərəfdaşlığa dair mühüm mövzular müzakirə edilir. Sözsüz ki, belə əlaqələrin nəticələri iki döv-

Qurbanqulu Berdiməhəmmədov:
Türkmənistan və Azərbaycan Xəzərin sülh, mehriban qonşuluq zonasına çevrilməsinə böyük töhfə verirlər

çatdırırsınız.

Diqqətinizə görə sağ olun.

Prezident Qurbanqulu Berdiməhəmmədov: Məzmunlu çıxışınıza, Türkmənistanın və onun xalqına ünvanlanan xoş sözlərinizə görə Sizə təşəkkür edirəm. İndi isə biz Sizin razılığınızla, Türkmənistan ilə Azərbaycan Respublikası arasında mühüm tarixi sənədin imzalanması mərasiminə başlayırıq.

XXX

Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənilməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumu imzalandı.

Sənədi Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Türkmənistan Nazirlər Kabinetinin sədr müavini, xarici işlər naziri Rəşid Məredov imzaladılar.

XXX

Prezident Qurbanqulu Berdiməhəmmədov:

-Hörmətli İlham Heydər oğlu, ilk növbədə, Sizi və bizim bütün azərbaycanlı qardaşlarımızı tarixi sənədin - Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənilməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması münasibətilə təbrik edirəm. Ölkələrimizin və xalqlarımızın həyatında həqiqətən əlamətdar olan bu hadisə dostluğun və əməkdaşlığın möh-

mə Zirvə görüşlərinin və digər yüksək forumlarının keçirilməsi mümkün olub, Xəzəryanı ölkələrin indiki və gələcək tələblərinə cavab verən, Xəzər dənizində təhlükəsizlik, iqtisadiyyat və ekologiya kimi mühüm sahələrdə çoxtərəfli qarşılıqlı fəaliyyətin əsas parametrlərini müəyyən edən beynəlxalq hüquqi baza yaradılıb. Fikrimcə, bu, çox cəhətdən Türkmənistan ilə Azərbaycan arasında qarşılıqlı anlaşmanın yüksək səviyyəsi və Xəzər problemlərinə aid bütün məsələlərin həllinə bizim yanaşmalarımızın ümumiliyi sayəsində mümkün olub.

Mən Türkmənistan-Azərbaycan münasibətlərinin vəziyyətini bütövlükdə çox yüksək qiymətləndirirəm, ikitərəfli qarşılıqlı fəaliyyətin və tərəfdaşlığın səmərəliliyini və müsbət dinamikasını qeyd etmək istəyirəm.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizi bugünkü tarixi hadisə münasibətilə bir daha təbrik edirəm. Sizə bir daha möhkəm cansağlığı, çoxşaxəli dövləti fəaliyyətinizdə gələcək uğurlar, qardaş Azərbaycana sülh, xoşbəxtlik və firavanlıq arzu edirəm. Diqqətinizə görə bir daha təşəkkür edirəm. Əlbəttə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri İlham Heydər oğlu Əliyevə bir daha

söz vermək istərdim. Buyurun, qardaş.

Prezident İlham Əliyev:

-Sağ ol, əziz qardaş. Artıq qeyd etdik ki, bu gün bizim münasibətlərimizdə tarixi gündür. Əminəm ki, bugünkü imzalanma mərasimi regional əməkdaşlığın inkişafı üçün çox müsbət səmərəyə malik olacaq. Siz artıq qeyd etdiniz ki, Xəzəryanı ölkələrin əməkdaşlığı da çox dinamik, qarşılıqlı anlaşma və qarşılıqlı dəstək ruhunda inkişaf edir, bunun nəticəsində Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiya imzalanıb. Xəzəryanı ölkələr xoş məram, siyasi iradə nümayiş etdiriblər. Çoxillik uzun diskussiyalardan sonra enerji resurslarının mənimlənməsi, habelə Xəzərin qorunması üzrə birgə fəaliyyət üçün ölkələrə yeni imkanlar açan Konvensiya razılaşdırılıb. Biz birgə söylərimizlə bundan sonra da xalqlarımıza bu qədər nemətlər bəxş edən bu nadir su hövzəsini qorumaq üçün nə lazımdırsa etməliyik. Bu gün imzalanma prosesini müşahidə edərək düşündüm ki, əcdadlarımız bugünkü mərasimi görsəydilər, yəqin ki, şad olardılar. Necə dəyərlər, onların ruhu şaddır. Onlar bizə görə, iki qardaş xalqın əl-ələ, çiyn-çiynə birlikdə inamla irəliləməsinə, bir-birini dəstəkləməsinə, öz xalqlarının gələcəyi naminə əməkdaşlıq etməsinə, bununla da ölkələrimizin hələ illər boyu, onilliklər boyu davamlı inkişafını təmin etmələrinə görə qürur duyurdular.

Bu gün onu da qeyd etmək istə-

dim ki, bugünkü mərasim ölkələrimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin, iqtisadi potensialının möhkəmləndirilməsi üzrə çoxillik gərgin fəaliyyətinin nəticəsidir. Bu gün Türkmənistan və Azərbaycan beynəlxalq arenada tam əsasla müstəqil xarici və daxili siyasət barədə danışa bilən ölkələrdir. Təəssüf ki, artıq bu gün dünyada belə hallara az-az rast gəlirik. Bizim ölkələrimiz özlərini tamamilə təmin edən ölkələrdir. Onlar istər beynəlxalq kreditlərdən, istər xarici köməkdən, istərsə də xarici təsirin hər hansı başqa formalarından və növlərindən asılı deyil. Bu ölkələr öz milli, mənəvi, əxlaqi ənənələrinə möhkəm sadıqdırlar. Bu, bizi irəliyə aparan əsasdır.

Bu gün Türkmənistan və Azərbaycan nisbətən gənc müstəqil dövlətlərdir. Bizim müstəqil dövlətlərə çevrilməyimizdən hələ 30 il keçməyib, lakin bu illər ərzində çox böyük uğurlar qazana bilmişik. Məsələn, bu gün inamla irəliləyirik, sosial rifah, iqtisadi inkişaf, global transmilli layihələr sahəsində çox mühüm məsələləri həll edirik. Ölkələrimiz investisiyalar üçün açıqdır. Xarici şirkətlər həm Türkmənistana, həm də Azərbaycana inamla böyük vəsait yatırırırlar. Ona görə ki, əmindirlər, onların vəsaitləri qorunacaq, bizim ölkələrdə siyasi sabitliyə əmin-dirlər, o da bu gün ən mühüm inkişaf amilidir. Sabitlik olmadan inkişaf mümkün deyil. Sabitlik tərəqqiyə, rifaha, investisiyalara, ən iri beynəlxalq şirkətlərin diqqətinə və bununla da ölkələrin beynəlxalq aləmdə rolunun, onların təsirinə möhkəmlənməsinə gətirib çıxarır. Bu gün ölkələrimizin həm tarixi, həm də mədəni baxımdan oxşarlığı, ortaq köklərimiz, ortaq dilimiz, ortaq dinimiz barədə danışarkən, biz, əlbəttə, bütün bu müsbət cəhətləri belə səmərəli əməkdaşlığa transformasiya etmişik. Beləliklə, bu gün biz, sadəcə, Xəzərdə bir yataq haqqında Memorandum imzalamırıq, bu gün biz münasibətlərimizin gələcək uğurlu inkişafında çox mühüm addım atırıq.

Hörmətli Qurbanqulu Məlikqulu-yeviç, Sizi təbrik etmək, qardaş türkmən xalqına bir daha ən xoş arzularımı bildirmək, Sizə möhkəm cansağlığı, təşəbbüsələrinizdə uğurlar arzu etmək istərdim. Abadlıq, şəhərsalma sahəsində çox böyük səylərinizi də qeyd etmək istərdim. Mən bilərəm ki, Siz həm Aşqabad-da, həm də digər şəhərlərdə şəhərsalma layihələrinə şəxsən rəhbərlik edirsiniz. Buna görə də Sizin dostlarınız, qardaşlarınız kimi Aşqabada gələndə biz ürəkdən sevinirik ki, müasir, gözəl, sakitlər üçün rahat şəhər yaradılıb. Bu, Sizin ölkənin inkişafına yönəlmiş çoxillik səylərinizin və öz xalqınıza bağlılığınızın, ona sədaqətinizin nəticəsidir. Sonda bizim birliyimizi, bir növ təsdiqləyərək Türkmənistanda da aydın başa düşülecək sözləri demək istəyirəm - yaşasın Azərbaycan-Türkmənistan dostluğu!

Prezident Qurbanqulu Berdiməhəmmədov: Çıxışınıza görə çox sağ olun, qardaş.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Rusiyanın “Moskovski komsomolets” nəşrinə Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının sektor müdiri Fuad Axundovun “Azərbaycan bütün dövlətlərin sərhədlərinə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşır” sərlövhəli məqaləsi dərc olunub. AZƏRTAC həmin məqaləni təqdim edir.

X X X

Üçtərəfli bəyanatın imzalanmasından sonra həm Rusiya mətbuatının, həm Rusiya oxucu auditoriyasının Azərbaycan və Ermənistan arasındakı vəziyyətə marağı tamamilə aydındır. Bununla belə, Marina Perevozkinanın “Evin yarısını erməniyə saxlayır, yarısını əlindən alırlar”: azərbaycanlıları sərhədboyu işğalda təqsirləndirirlər” və “Ermənistan “türk çuvalı”ndan qorxdı” sərlövhəli məqalələrində sərhədin yalnız erməni tərəfinin mövqeyi misal çəkildiyi üçün əslində nələrin baş verməsinə aydınlıq gətirək və bunu izah etməyə çalışsaq.

Ardıcılıqla danışacağıq. “Evin yarısını erməniyə saxlayır, yarısını əlindən alırlar”: azərbaycanlıları sərhədboyu işğalda təqsirləndirirlər” sərlövhəli birinci məqalədə söhbət Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin demarkasiyası prosesindən gedir. “Moskovski komsomolets”-in müxbirinin həmsöhbəti - Ermənistanın sərhəd qoşunlarının sabiq komandanı Levon Stepanyan müasir dünya üçün maraqlı və təhlükəli argumenti misal gətirir: “Ermənilər həmişə bu sərhəddən narazı idilər”. O, daha sonra danışır ki, indi “onların hərbiçiləri (azərbaycanlılar - F.A.) bizim orada qoşunlarımızın olmadığını, yalnız sadə kəndlilərin olduğunu bilərək həyasızcasına Ermənistan ərazisinə keçir, bununla da sovet sərhədlərini pozaraq, oraya öz bayraqlarını sancır, özlərinin GPS cihazlarını açaraq deyirlər ki, bura onların torpağıdır və “Azərbaycana xoş gəlmisiniz” lövhələri qoyurlar. Onlar GPS üzrə sərhədləri müəyyən edirlər, bu cihaz, bir qayda olaraq həmişə Azərbaycanın xeyrinə işləyir, nəticədə Ermənistan çox böyük ərazilərini itirir”.

Beləliklə, “Moskovski komsomolets” oxucularını da, cənab Stepanyanın özünü də məlumatlandırmaq istərdim: biz də mövcud sərhəddən narazıyıq. Dəqiq desək, XX əsrin iyirminci illərində Azərbaycanın əzəli torpaqları olan Zəngəzur qanunsuz şəkildə Ermənistanla verilib və ölkəmizin ərazisini iki yerə bölərək, Naxçıvanı Azərbaycanın digər ərazilərindən təcrid ediblər. Lakin Azərbaycan dünya arenasında dövlətlərin sərhədlərinə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşmağın tərəfdarı kimi ardıcıl çıxış edir. Bu isə qarşılıqlı prosesdir. Sərhədləri bəyənib-bəyənmeməkdən asılı olmayaraq. Dünya tarixi sərhədləri güc hesabına “düzəltməyi” arzulayan siyasətçilərin öz xalqlarını hansı bəlalara sürüklədiyi barədə xeyli nümunələr qoruyub saxlayıb.

Ən əsası odur ki, nə üçün bu mərdiməzar GPS cihazlarının “bir qayda olaraq Azərbaycanın xeyrinə işləməsinə” aydınlıq gətirək. Doğrusu, bu barədə Stepanyan özü də danışır: “Sovet dövründə bu, inzibati sərhəd idi, sonra o, tamamilə formal oldu, belə ki, ətrafdakı ərazilər bizim nəzarətimiz altında idi”.

Burada nə qədər sərt və həyasızcasına səslənsə də, bu torpaqların və evlərin tarixi barədə soruşmaq lazımdır.

Xatırladaq ki, 1992-1994-cü illərdə Ermənistan sərhədləri, beynəlxalq hüququ və sivil əlaqə normalarını dünya arenasında pozaraq, Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini, o cümlədən keçmiş DQMV və Ermənistan arasında yerləşən Zəngilan, Qubadlı, Laçın və Kəlbəcər rayonlarını işğal etmişdi.

Nəticədə, keçmiş sovet sərhədinin bir tərəfində Ermənistan torpaqları, digər tərəfində Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan torpaqları yerləşirdi. Xatırladaq ki, bu rayonlarda praktik olaraq erməni əhalisi yox idi. Azərbaycanlılar isə işğal nəticəsində amansız “etnik təmizləmə”yə məruz qaldılar. İnsanlar qarlı aşırımlardan, sözün həqiqi mənasında, ayaqyalın qaçırdılar, onlarca dinc sakin hələ də itkin düşmüş hesab edil-

“Moskovski komsomolets” nəşri: Azərbaycan bütün dövlətlərin sərhədlərinə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşır

lir, onlar, sadəcə, dağlarda soyuqdan donublar.

Nəticədə, erməni tərəfdən sərhədlə bağlı narahatlıq keçirmədilər - onlar nəinki torpağı şumlayıb, Ermənistan əhalisinin dolanması üçün tələb olunan məhsulun yarısını yığır, Vejnəli və Söyüdlü yataqlarında qızıl hasil edir, həm də evlər tikir və sərhədboyu kəndlərə yollar çəkirdilər... İndi isə, Ermənistan müharibəni uduzduqdan, işğal edilmiş ərazilərdən güc hesabına çıxarılmağa məcbur edildikdən sonra sərhədlərin hələnin üreyinin istədiyi kimi deyil, xəritədə qeyd olduğu kimi çəkilməsi vaxtı gəlib çatıb. GPS cihazları daha əvvəl işğal olunan sahələrdə sözsüz ki, təkə Azərbaycanın xeyrinə deyil, həm də bu sərhədləri tanıyan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının xeyrinə göstərir. Sərhədlərin GPS üzrə, yaxud köhnə qayda ilə - ensiz taxta və teodolitlə çəkilməsindən asılı olmayaraq, bu, belə olacaq.

Əlbəttə, bu, hər şeydən əvvəl, bu gün evləri və bağları “düşməne qalmamaqdan ötrü” od vurub yandıran sərhədyanı sakinlərin özləri üçün ağırli prosesdir. Bəs indiki ev yiyələri orada nə vaxtdan yerləşib? Bəs daha əvvəl orada yaşayanların aqibəti necə olub? Bu, xoşagəlməz suallardır, bu suallara cavab vermədən hazırda sərhədboyu rayonlarda nə baş verdiyini başa düşmək olmur.

“Ermənistan “türk çuvalı”ndan qorxdı” məqaləsindəki “qaranlıq yerlər”ə eynilə aydınlıq gətirmək vacibdir. Həmin məqalədə Marina Perevozkinanın həmsöhbəti - Ermənistanın Demokratik partiyasının sədri Aram Sarkisyan kommunikasiyaların açılması kimi humanitar addımın Ermənistanda nə üçün “birmənalı” qarşılanmadığını şərh edərək deyir: “Vəd etmək (Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ermənistanın Azərbaycan ərazisi vasitəsilə Rusiyaya tranzit alacağı barədə vədi - F.A.) və realıq ayrı-ayrı məsələlərdir. Hətta sovet vaxtı Ermənistandan gəlib Naxçıvandan keçən qatarlara daş atırdılar, qatarlar şüşələri sınımış vəziyyətdə gəlirdilər. Eyni hal Azərbaycanda da baş verirdi. Hətta Ermənistanda zəlzələ zamanı, oraya humanitar yüklər gedən zaman bu, belə idi”. Ümumiyyətlə, sanki “bizim tarixi yaddaşımız türklərin sözlünə inanmağa imkan vermir”.

Almanların və fransızların özlərinin qan yaddaşı ilə necə rəftar edərək, Yelisey sazişi bağlamalarından və SSRİ-nin ən iri xarici ticarət tərəfdaşı olan AFR-lə necə hərəkət etməsi barədə istehsalı suallar vermə-

yəcəyik. Dünyada belə misallardan çox çəkmək olar və müharibələr sonda məhz onların sayəsində başa çatır.

Cənab Sarkisyanın söhbətində “Hətta sovet vaxtı Ermənistandan gəlib Naxçıvandan keçən qatarlara daş atırdılar, qatarlar şüşələri sınımış vəziyyətdə gəlirdilər” hissəsinə diqqət yetirək. O, xırda detal barədə susur: bu hadisə Ermənistan ərazisində baş verirdi!

Bütün işlərin səbəbi Cənubi Qafqazın “dəmir yolu coğrafiyasındadır”. Azərbaycan Naxçıvana dəmir yolu Ermənistan ərazisindən, 46 kilometr uzunluğunda “Mehri sahəsi” (Mehri stansiyasının adı ilə bağlı) adlanan ərazidən keçirdi. Bununla belə, bu sahə Ermənistan ərazisində yerləşsə də, Azərbaycan dəmir yollarına mənsub idi. Qarabağda münafiqşinin əvvəlində erməni ifrat millətçiləri məhz orada qatarları daş-qalaq edirdilər. Artıq 1989-cu ildə Naxçıvan MSSR tam blokadaya alınmışdı.

Gülünc vəziyyət yaranmışdı: SSRİ yollar naziri Nikolay Semyonoviç Konarev 24 saat fasilə ilə “Vremya” proqramına iki dəfə müsahibə vermişdi.

Əvvəlcə yoldaş Konarev bəyan etmişdi ki, qatarlar Azərbaycan dəmir yollarında daş-qalaq edilir, lakin Bakıda gözlənilən hiddətdən sonra o, növbəti müsahibəsini verdi. Dəmir yolunun Azərbaycana məxsus olduğunu, lakin Ermənistan ərazisi ilə keçdiyini izah etdi. İndi isə cənab Sarkisyan eynilə bu cür nağıllar danışır.

Onu da xatırladaq: Ermənistan və Azərbaycan arasında davam edən münaqişənin bütün 30 ili ərzində Yerevanda 1988-ci ildə olduğu kimi “blokada”dan şikayət edirdilər. Halbuki, dəmir yollarının “açarları” həmin dəmir yollarının 150 kilometrini işğal etmiş Ermənistanın özündə idi. Sərhədləri tanımaq və qoşunları özgə, yəni işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarından çıxarmaq kifayət idi. BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi də bunu tələb edirdi. Lakin Ermənistan könüllü şəkildə bunu etmədi.

Bununla belə, bu gün ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra, Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin, Ermənistan baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli bəyanat regionun bütün ölkələrinə kommunikasiyaları blokadan çıxarmaq, sözün həm məcazi, həm də həqiqi mənasında yeni yollar açmaq firsəti verir. Ermənistanın Suxumi vasitəsilə dəmir yolu açmağa nail olmasına, yeni “istiqamətlər” qurmaq və öz logistik problemlərinin həlli yollarını axtarmağına heç kəs qadağa qoymur.

Lakin bunu yadda saxlamaq vacibdir: nə yaxşı ki, yaxud da təəssüf ki, ölkələr öz ünvanlarını dəyişmir. Kiminsə xoşuna gəlsə də, gəlməyə də Ermənistan Azərbaycan və Türkiyə ilə sərhəddə yerləşir. Belə vəziyyətdə Ermənistanda “şlaqbaumu endirmək” və izolyasiyada qalmağı arzulayan, “türk çuvalı” və s. barədə mühakimələr yürüdənlərin mövcudluğu, sadəcə olaraq, şok təsiri bağışlayır. Çünki əslində, bu gün Ermənistanın özünün olduğu “çuval”ın ağzı içəridən bütün qoşunları ilə olan sərhədlərdən hələ də xoşu gəlməyən kəslər tərəfindən dartılıb bağlanır.

“Azərbaycanın vəzifəsi 2030-cu ilədək ölkənin ÜDM-sini iki qat artırmaqdır”

Azərbaycanın vəzifəsi 2030-cu ilədək yeni 10 illik inkişaf planına uyğun olaraq ölkənin ÜDM-sini iki qat artırmaqdır. Bu isə orta illik iqtisadi artım tempi 7 faizə bərabər olmasını tələb edir. SİA-nın məlumatına görə, bunu “Bloomberg”ə müsahibəsi zamanı Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov deyib. Onun sözlərinə görə, bu il Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinin yenidən qurulması üçün 2,2 milyard manat (1,3 milyard dollar) ayrılacaq:

“Koronavirusun yayılması və Azərbaycanın daha əvvəl işğal altında olan əraziləri üzərində nəzarəti bərpa etdiyi Ermənistanla müharibə nəticəsində yaranan tənəzzüldən sonra bu il Azərbaycanda iqtisadi artımın bərpa olunacağı gözlənilir”. Onun sözlərinə görə, ümumi daxili məhsulun 2020-ci ildə 4,3 faiz azalmasından sonra 3,4 faiz artması proqnozlaşdırılır: “2021-ci il üçün proqnozlarımız Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankının proqnozlarına nisbətən daha optimistdir”.

M.Cəbbarov qeyd edib ki, Dünya Bankı bu il Azərbaycanda iqtisadi artımı 1,9 faiz, BVF isə 2 faiz proqnozlaşdırır: “Artımın ölkədə bazar ertəsi başlayan uğurlu vaksinasıya proqramından asılı olmağına baxmayaraq, biz Azərbaycan iqtisadiyyatının rifahı üçün vacib olan digər səhələrə də çox inanırıq”.

Onun sözlərinə görə, keçmiş Sovet İttifaqında üçüncü ən böyük neft istehsalçısının iqtisadiyyatı 2016-cı ildən bəri ilk dəfə keçən il azaldı. Buna isə epidemiya fonunda izolyasiya tədbirləri və neftin qiymətinin düşməsi səbəb oldu. Nazir bildirib ki, müharibədən sonra “yeni geosiyasi realıq” Azərbaycanda artımın və əhalinin məşğulluğuna əhəmiyyətli dərəcədə kömək edəcək.

Almaniyanın “Freitag.de” nəşrində həmyerlimiz Asif Məsimovun “Bakıda Qara Yanvar” sərlövhəli məqaləsi dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə 31 il bundan əvvəl sovet qoşunlarının Bakıya yeridilməsindən bəhs edilir. Bildirilir ki, bu hadisə nəticəsində 147 nəfər öldürülüb, 744 mülki şəxs yaralanıb. Müəllif yazır ki, ittifaq respublikasının paytaxtında sovet qoşunlarının törətdiyi amansız qətləli azərbaycanlıların yaddaşına Qara Yanvar kimi həkk olundu. Bu hadisə Azərbaycan sakinlərinin şüurunda dönmüşə çevrildi və onların müstəqilliyə olan səylərini əvvəlcədən müəyyən etdi. Müəllif qeyd edir ki, bu gün 20 Yanvar azərbaycanlılar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu gün azərbaycanlıların ədalətə və azadlığa ümidini, həmçinin xalqın zülmə qarşı və müstəqillik uğrunda mübarizəsini təcəssüm etdirir.

Polşanın “Rzeczpospolita” qəzetində 20 Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar məqalə dərc edilib

Polşanın “Rzeczpospolita” qəzetinin internet sahifəsində 20 Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar məqalə dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Qafqazşünaslıq İnstitutunun Qafqaz siyasəti şöbəsinin müdiri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Elnur Kəlbizadənin müəllifi olduğu məqalədə Qanlı Yanvar faciəsinin tarixçəsinə toxunularaq bildirilir ki, qərənfil dünyada sevgi rəmzi sayılsa da, Azərbaycanca bu, belə deyil. Azərbaycanlıların yaddaşında yanvar ayı qırmızı və qara rənglərlə xatırlanır, qərənfil isə bu ölkədə matəm rəmzi hesab edilir. Bunun səbəbi 1990-cı il yanvar ayının 20-də əsasən erməni əsgərlərindən kompleksləşdirilmiş Sovet İttifaqı hərbi hissələrinin Azərbaycanda dinc əhaliyə, sivil insanlara qarşı törətdikləri qanlı qırğınlardır. Bakıdan başlanan qırğınlar sonradan ölkənin digər şəhərlərində də davam edib. Sovet ordusu tərəfindən təkcə paytaxt Bakıda 147 mülki şəxs öldürülmüş, 744 nəfər xəsarət almış, 841 nəfər sovet təhlükəsizlik orqanları tərəfindən həbs olunmuş, 200 ev, təcili tibbi yardım maşını da daxil olmaqla, 80 avtomobilin yandırılmış və dağıdılmışdır.

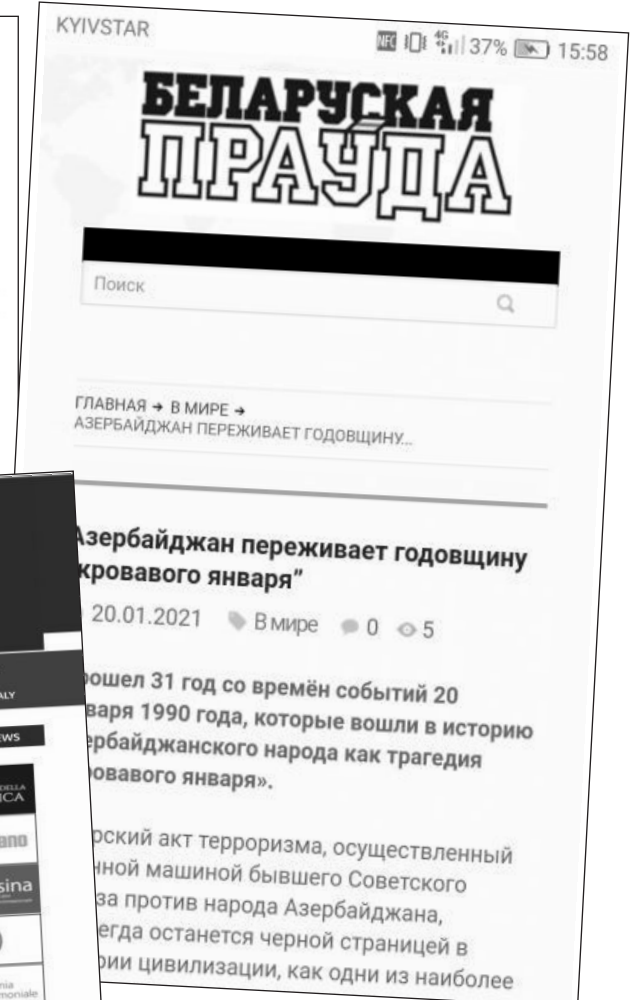
Məqalədə SSRİ rəhbərliyinin məkrli məqsədləri ifşa olunur: “20 Yanvar hadisələrini törətməklə SSRİ rəhbərliyi Azərbaycanda XX əsrin 70-80-ci illərində başlayan milli azadlıq hərəkatını boğmaq məqsədi güdüdü. Bu dövrdə ittifaqın digər respublikası olan Ermənistan SSR-in Azərbaycana qarşı təcavüzkar hərəkatları, Azərbaycan ərazilərini qanunsuz və beynəlxalq hüquqa zidd olaraq ələ keçirmək cəhdləri təbii olaraq azərbaycanlıları hiddətləndirirdi. Xalq SSRİ rəhbərliyindən bunun qarşısının alınmasını gözləyirdi”.

Məqalədə, eyni zamanda, Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həmin qanlı hadisələr zamanı daim Azərbaycan xalqının yanında olduqları qeyd edilir: “1990-cı il yanvarın 21-də Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyi öndündə izdiham toplanarkən də Heydər Əliyev fəvqəladə cəsarət nümunəsi göstərmiş, nümayəndəliyə yola düşmüş, sovet rəhbərliyinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi bu antihumanist faciəni qınamışdı. Həmin ağırlı-acılı günlərdə təkcə ümummilli lider Heydər Əliyev deyil, ümumilikdə, ağır məhrumiyyətlərə düçar edilmiş Əliyevlər ailəsi, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının indiki Prezidenti İlham Əliyev fəvqəladə cəsarət nümunəsi nümayiş etdirmişdi.

Sonda müəllif bu qanlı hadisənin Azərbaycanın və bir çox dünya ölkələrinin tarixində oynadığı mühüm roldan danışaraq bildirir: “Beləliklə, 1990-cı il yanvar ayının 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıya hücum Azərbaycanın tarixində artıq süquta uğramaqda olan SSRİ-nin rəhbərliyi tərəfindən öncədən düşünülmüş və planlaşdırılmış cəza aksiyası idi. Lakin bu cəza nəinki Azərbaycan xalqının müstəqillik əzmini qırmadı, əksinə imperiyanın süqutunu daha da sürətləndirdi. SSRİ-nin sü-

Dünya mətbuatı Qanlı Yanvar faciəsindən yazır

Alman nəşri Qara Yanvar haqqında məqalə dərc edib

Belarus saytında 20 Yanvar faciəsinin ildönümünə dair məqalə dərc edilib

qutu isə təkcə ittifaqa daxil olan respublikaların deyil, Şərqi Avropa ölkələrini də bu imperiyanın təzyiqindən xilas etdi”.

İtaliya KİV-ləri Qanlı Yanvar faciəsindən yazırlar

İtaliyanın nüfuzlu “Il Giornale” qəzeti və “KmetroO”, “Agenzia Nova”, “Giornale Diplomatico” kütləvi informasiya vasitələrində Qara Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə bağlı məlumatlar dərc olunub.

Məlumatlarda 1990-cı il 19 yanvardan 20 yanvara keçən gecə Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Mixail Qorbaçovun əmri ilə fəvqəladə vəziyyət elan etmədən sovet ordusunun 30 minə yaxın qüvvələrinin Bakı şəhərinə yeridildiyi və bunda məqsədin SSRİ rəhbərliyinin Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı birtərəfli, qərəzli və ədalətsiz siyasətinə etiraz edən dinc azərbaycanlı əhalini susdurmaq olduğu bildirilib. Faciə nəticəsində 147 mülki şəxslərin həyatını itirdiyi və təxminən 800-ə yaxın mülki şəxsin yaralandığı qeyd olunub.

Yazılarda Human Rights Watch təşkilatının “Azərbaycanda Qara Yanvar” adlı hesabatında sovet qoşunlarının yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə törətdikləri zorakılıqların azərbaycanlıların müqaviməti ilə bir ölçüyə sığmadığı, bunun kollektiv cəzalandırma olduğunun vurğulandığı bildirilib.

Dərc olunmuş yazılarda 20 Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyi tərəfindən videoformatda keçirilmiş anım tədbirinə dair məlumatlar da yer alıb. Həmin məlumatlarda aidiyyəti üzrə tədbirdə Azərbaycanın İtaliyadakı səfiri

Məmməd Əhmədzadə, Roma Sapienza Universitetinin dosenti Daniel Pommier Vincelli, araşdırmaçı jurnalist Domenico Letisiya, Azərbaycan İtaliya Birliyinin vitse-prezidenti Cuzeppe Kaniliyanın çıxışı etdiyi qeyd olunub. Həmin anım tədbirində səfir Məmməd Əhmədzadənin 20 Yanvar faciəsinə səbəb olan hadisələr və bu faciənin acı nəticələri haqqında danışdığı, faciə ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması və faciəyə layiqli siyasi-hüquqi qiymətin verilməsində ümummilli lider Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətləri haqqında məlumat verdiyi, 20 Yanvar faciəsinin Azərbaycanın milli kimliyinin formalaşmasına göstərdiyi həlledici təsirdən, dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsində dönüş nöqtəsi olmasından, məhz bu faciədən sonra milli azadlıq hərəkatının tam siyasi reallığa çevrilməsindən və Azərbaycan xalqının öz gələcəyini yalnız müstəqil Azərbaycanda görməsindən bəhs etdiyi bildirilib.

Habelə diplomatın çıxışında Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasından sonrakı ilk illər ərzində üzləşdiyi faciələr, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün acı nəticələri barədə də məlumat verdiyi, ötən illərdən fərqli olaraq bu il 20 Yanvar şəhidlərimizi tamam fərqli bir vəziyyətdə yad etdiyimizi, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsinin nəticəsində torpaqlarımızı işğaldan azad etdiyini, Qarabağ həsrətimizə son qoyulduğunu və üçrəngli bayrağımızın Şuşa şəhərində ucaldıldığını bildirdiyi qeyd olunub. Səfirin “Vətənin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda cəsarətləndirilmiş şəhidlərimizin ruhu şadıddır, çünki onların qanı yerdə qalmamışdır” fikrinə də yer verilib.

Belarus mətbuatında 20 Yanvar faciəsinin ildönümünə dair məqalə dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, “Belaruskaya Pravda” saytında dərc edilən məqalədə ölkəmizin Belarusdakı səfirliyinin 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı təqdim etdiyi faktlar, təhlillər yer alıb. Məqalədə qeyd olunur ki, Azərbaycan xalqının tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi kimi daxil olmuş 20 Yanvar hadisələrindən 31 il ötür. Keçmiş Sovet İttifaqının hərbi maşınının Azərbaycan xalqına qarşı həyatda keçirdiyi terror aktı insanlığa qarşı ən dəhşətli cinayətlərdən biri kimi əbədi tarixin qara səhifəsi olaraq qalacaq. Həmin gün sovet hərbi birləşmələri qonşu Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü pozmaq cəhdlərinə etiraz olaraq küçələrə çıxan mülki şəxsləri cəzalandırmaq üçün Bakıya və ölkənin bir neçə bölgəsinə qanunsuz olaraq girdi. SSRİ-nin mərkəzi hökuməti Ermənistanın separatçı hərəkatlarına sadıq idi. Terror aktı nəticəsində Azərbaycanın yüzlərlə günahsız sakini yaralandı və öldürüldü.

Məqalədə vurğulanır ki, dünya ilk dəfə olaraq Bakı hadisələri ilə bağlı həqiqətləri Azərbaycan xalqının dahi oğlu Heydər Əliyevin dilindən eşitdi. Faciədən dərhal sonra, 21 yanvar 1990-cı ildə Heydər Əliyev həyatını təhlükəyə ataraq, ailə üzvləri ilə birlikdə Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə getdi və burada sovet rəhbərliyinin Bakıya qoşun yeritmək qərarını qanunsuz adlandırdı, faciəyə ilk siyasi qiymət verərək terror aktı ilə əlaqəli olanların cəzalandırılmasını tələb etdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin rəhbərliyinə qayıdışından sonra ilk olaraq 20 Yanvar hadisələrinə siyasi və hüquqi qiymət verildi.

Hikmət Babaoğlu: “Dostluq” karbohidrogen yatağının birgə istismarı tarixi hadisədir

“Azərbaycan və Türkmənistan arasında 21 yanvar 2021-ci il tarixində Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen ehtiyatlarının birgə kəşfiyati, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması olduqca mühüm bir hadisədir.

Bu istər iki dost və qardaş ölkənin enerji sahəsində əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsi, istərsə də bütövlükdə regionumuzda yeni tərəfdaşlıq və tranzit kommunikasiyalarının inkişafı perspektivləri baxımından əhəmiyyətlidir. Əslində isə həm də bütövlükdə Xəzər ekvatoriyasında yeni tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq platforması yaradılması ilə əlamətdardır. Məsələ ondadır ki, Türkmənistan və Azərbaycanın dəniz sərhədlərinin kəsişməsində yerləşən bu mühüm karbohidrogen ehtiyatları yatağı çox da uzaq olmayan keçmişdə bəzi mərkəzlər tərəfindən siyasi istismar mövzusunda çevrilməyə cəhd edilirdi. Ancaq bu gün “Dostluq” yatağı iki ölkə arasında elə dostluq və qardaşlığın rəmzinə çevrilir. Bunu SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin üzvü, “Yeni

Azərbaycan” qəzetinin Baş redaktoru Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputatın sözlərinə görə, əslində Xəzər dənizinin bu gün sülh və əməkdaşlıq dənizinə çevirilməsi hələ ötən əsrin 90-cı illərində böyük dövlət xadimi Heydər Əliyev tərəfindən həyata keçirilən neft siyasəti strategiyası ilə bağlıdır: “Xəzərdə iqtisadi maraqların önə çəkilməsi onun militarizə edilməsinin qarşısını aldı. Əsrin müqaviləsinin imzalanması isə bu istiqamətdə yeni mərhələ açdı. Xəzər hövzəsinə külli miqdarda investisiyanın cəlb olunması onun təhlükəsizliyini təmin edən tədbirlərlə nəticələndi. Bundan sonra Xəzərin hüquqi statusunun müəyyən

edilməsi istiqamətində intensiv tədbirlər həyata keçirildi”.

H.Babaoğlu bildirib ki, əvvəlcə Xəzər dənizinin şimal hissəsinin səthinin bölünməsi ilə bağlı Azərbaycan-Qazaxıstan və Rusiya ilə razılaşma əldə edib: “Bundan sonra nəhayət 2018-ci ildə Xəzərin hüquqi statusu müəyyən edildi. Beləliklə də Xəzər dənizinin şərqində yerləşən qardaş Türkmənistanla yeni əməkdaşlıq perspektivləri yarandı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2008 və 2018-ci illərdə Türkmənistanla səfər etməsi eyni zamanda Türkmənistan prezidentinin Azərbaycana səfərləri qarşılıqlı etimada əsaslanan yeni keyfiyyət mərhələsi yaratdı. Yeni, Azərbaycan Xəzər dənizinin əməkdaşlıq və sülh dənizinə çevirilməsində mühüm enerji strategiyası müəyyənləşdirib bildi və hazırda tərəfdaş ölkələrlə birlikdə bunun nəticələrini görür. Nəticələr isə bütün Xəzərtrafi xalqların rifahı və inkişafı üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Ona görə də “Dostluq” karbohidrogen ehtiyatları yatağının birgə istismarı ilə bağlı əldə edilən razılaşma əlamətdar tarixi hadisə kimi qiymətləndirilməlidir”.

Aysel Məmmədova

“Paşinyan insan hüquqlarını pozarkən niyə sərt reaksiya vermədilər?”

“Amnesty International” təşkilatının növbəti yaydığı hesabatda Azərbaycanla Ermənistan arasında eyni paralelin aparılması tamamilə yanlışdır. Onu da qeyd edək ki, bu qurumun, eləcə də digər bir neçə beynəlxalq qurumun Azərbaycana qarşı qərəzli münasibət bəsləməsi, ikili standartlarla yanaşması yeni deyil. Biz bunu bir çox əvvəlki hesabatlarda da açıq müşahidə etmişik. Azərbaycan dəfələrlə bu hesabatlarla bağlı rəyini bildirib. Bu qurumları hesabatları obyektiv hazırlamağa çağırırıq”. Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Ceyhun Məmmədov deyib.

Deputatın sözlərinə görə, son bir neçə ildə Ermənistanla insan hüquqları kobud şəkildə pozulub, sabiq prezidentlərə qarşı məhkəmə iddiaları qaldırılıb: “Robert Köçəryan bir müddət həbsdə saxlanıldı. Paşinyan hakimiyyətinin ilk illərində müxalifəti susdurmaq üçün təzyiqdən və həbsdən geniş istifadə edirdi. Bu yolla ona müxalif olanları susdurmağa çalışırdı. Bu qurumlar Paşinyan insan hüquqlarını pozarkən niyə buna sərt reaksiya vermədilər? Azərbaycanda davamlı olaraq qüsurların həqiqi mahiyyəti budur”.

axtaran, kiçik bir hadisəni böyük hüquq pozuntusu kimi təqdim edən sözügedən qurum bu gün Ermənistanla Azərbaycanı eyniləşdirir. İnsan hüquqlarını qorumaq öhdəliyi götürən təşkilat özü hər şeydən öncə obyektiv və qərəzsiz olmalıdır. Biz bunu görürük mü? Bu, ikili standartların və qərəzli yanaşmanın növbəti təzahürüdür. Beynəlxalq hüquq müdafiəsi təşkilatları Ermənistan bir milyondan

artıq Azərbaycan vətəndaşının hüququnu pozanda, onları qətlə yetirəndə, doğma dedə-baba yurdundan didərgin salanda, infrastruktur, məktəb, baxça, xəstəxana və məscidlərimizi dağıdanda niyə kəskin reaksiya vermədi? Belə çıxır ermənilərə bunu etmək olar? Təəsüf ki, həmin qurumlar həqiqi mahiyyəti budur”.

C.Məmmədov əlavə edib ki, son illər Azərbaycanda insan hüquqlarının qorunması istiqamətində ciddi işlər görülüb, böyük inkişafa nail olunub. Yeni qurumların həqiqi mahiyyəti budur”.

nunlar qəbul edilib, yeni qurumlar yaradılıb. Prezident Administrasiyasında müvafiq şöbə yaradılıb. Siyasi partiyalar arasında yüksək səviyyədə dialoq və əməkdaşlıq qurulub. Bu təşkilatlar bu irəliləyişləri və inkişafı niyə görməməzlikdən gəlir və Azərbaycanı Ermənistanla eyniləşdirirlər? Ermənistanla isə siyasi partiyalar arasında ciddi anlaşılmazlıq və qarşıdurma müşahidə olunur. Ancaq bir-birini satqıncılıqda ittiham etməklə məşğuldurlar. Hakimiyyətlə müxalifət arasında hansısa dialoqdan söhbət belə gedə bilməz. Belə olduğu təqdirdə Azərbaycanla Ermənistanı necə eyniləşdirmək olar? Bunun adı qərəzli münasibət və ikili standartlarla məsələlərə yanaşmadır”.

Ceyhun Rasımoğlu

Trump papağını götürüb Ağ Evi tərk etdi

ABŞ-in hazırkı Prezidenti Donald Tramp yeni seçilən Prezident Cozef Baydenin inauqurasiyasını gözləmədən Ağ Evi tərk edib və Florida ştatına yollanıb. SİA-nın məlumatına görə, respublikaçı Donald Tramp Endryus hərbi bazasında vida nitqi ilə çıxış edib. Yerli vaxtla saat 09:00-da (Bakı vaxtı ilə saat 18:00) D.Tramp hərbi bazanı tərk edib. Qeyd edək ki, ötən il noyabr ayının 3-ü ABŞ-da prezident seçkiləri keçirilib. Dekabrın 14-ü seçicilər kollegiyası səsvermənin nəticələrini təsdiq edib və ölkənin yeni prezidenti demokrat Cozef Bayden seçilib.

Azərbaycanda artım var: - həm əhalinin, həm də ölənlərin sayında

2020-ci ildə Azərbaycanda dünyasını dəyişənlərin sayı kəskin şəkildə artıb. SİA rəsmi statistikaya əsasən verdiyi məlumata görə, ötən ilin yanvar-noyabr ayları ərzində 61,147 min insan dünyasını dəyişib ki, bu da 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 19,6 faiz artım deməkdir. 2019-cu ilin 11 ayı ərzində 50,796 min insan dünyasını dəyişmişdi. Müqayisə göstərir ki, ötən ilin 11 ayında ölüm sayı 10,351 min artıb. Artımdan sonra hər 1000 nəfərə düşən ölüm sayı 6,7 nəfərə yüksəlib. 2019-cu ildə bu göstərici 5,6 idi. Ölüm göstəricisinin artmasına baxmayaraq Azərbaycanda təbii artım 55,307 min olub. Təbii artım göstəricisi 30,2 faiz azalıb.

Tabutdan boylanın mətbuatı...

MƏTLƏB

Metlebsalahov@mail.ru

Yadıma gəlir, bir neçə il bundan qabaq gənə kimi mətbuatın qanına daraşan “reket jurnalistika” barədə yazmışdım. Heç də uzaq olmayan o zamanlarda mətbuatın mahiyyətini və şərəfini ayaqlar altına salan, əlinə qondarma “jurnalist vəsiqəsi” alıb bəzi rüşvətxor, çirkli məmurların qapısına qonan media düşmənləri bərk müzakirə olunurdu. Belələrinin “krişasi” olan, onlara “dobro verən” qüvvələrin ifşa olunması əvəzinə, hədəflər bu qüvvələrin “reket jurnalistika”da istifadə etdikləri əxlaq yoxsulu olanların üzərinə tuşlanırdı. Sanki bilərəkdənmi, ya da qələm səbətsizliyi üzündənmi, qəsdli şəkildəmi bir çoxları əsas hədəfi yox, bu hədəfin mətbuatı ləkələmək və rüşvətxor məmurlardan pul qoparmaq üçün istifadə etdiyi “reket jurnalistlər” haq-hesab çəkmək yarışına girmişdilər. Sanki ictimai fikri mətbuatı bu günə salanlardan yayındırıb, “çöl-çöplə” mübarizəyə yönəldirdilər.

Ərinə və namusuna xəyanət üstündə evindən qovulanlar, öz ailəsinə, arvad-uşağına kişi kimi, alın təri ilə çörək qazanmaq əvəzinə şərəfsizlik və cinayət yolu seçənlər daşmışdı mediaya. Elələri elə indidə var. Həttdə o zamanlardan fərqli olaraq daha modern üsullarla silahlanan yalançı “jurnalistlər” sosial şəbəkələrdə “partladır”...

Amma o ərəfədə Azərbaycan mediasını onlardan təmizləmək üçün heç üstüörtülü təşəbbüs belə gözə görünürdü. Belələri vardısı da, səsləri gündəlik mediadan gür gəlmirdi. Bəlkə də o ərəfədə gündəlik media belə təşəbbüslərə qapısını bağlamışdı deyənə belə görünürdü...

Məsələ məlumdur. Mətbuatı bu günə qoyanlar da, vaxtı ilə bu prosesdə canfəşanlıq edib, amma bu gün özünü inək südünün rənginə boyamaq, ağ qaşığı kimi görünmək istəyənlər də məlumdur.

Bu gün isə, medianı bu acınacaqlı durumdan çıxarmaq, artıq mətbuatın funksiyasını ələ keçirən və qeyri-peşəkar da olsa informasiya transformatoruna çevrilən sosial şəbəkələrdəki dəərbəyliyi dayandıraraq qaydaya qoymaq, bütün səhifələrini yaradıcı və analitik yazılar əvəzinə, saytlardakı eyni xəbərlərlə dolduran, yaradıcılıq baxımından yerdə sayan və heç kimin üzünə baxmadığı qəzetləri oxunaqlı hala gətirmək, çap mediasından elə də qabağa getməyən, yaradıcılıqdan kəsə olan və xəbər sürətinə görə sosial şəbəkələrə böyük hesabla udulan saytları hərəkətə gətirmək ən aktual məsələdir. Mətbuatı yaradıcılıq ruhunu öldürmədən bu tabut vəziyyətindən qurtarıb necə irəli aparmaq olar?.

Yeni yaradılan Medianın İnkişafı Agentliyinin ilkin niyyətləri çox aktual və önəmlidir. Bu qurum tarixi missiya qarşısındadır. Hədəf məlumdur: Mətbuatı hazırkı tabut vəziyyətindən ayağa qaldıraraq dirçəltmək. Məntiq və mahiyyət baxımından çox ağır və möcüzəli məsələdir. Amma geriye də yol yoxdur. Çünki, media sözün əsl mənasında tabuta uzadılan və məzara əl sallayan vəziyyətdədir. Çünki media elə hala gəlib ki, artıq quyunun dibində deyil, tabutun dərinliyindədir...

Tənqid etmək, ittiham etmək çox asandır. Bəs çıxış yolu nədir?, buyurun deyim: Jurnalistlərin peşəkarlıq baxımından infarmator kimi ixtisaslaşması, yaradıcı jurnalistikanın önə çıxması, yersiz və et təkən təriflərdən, zəhlətökən qəlib cümlələrdən, şəxsi intriq ilə nəfəs alan reket tipli yalançı və qərəzli sayt və yazılardan medianı silib təmizləmək, qəzetlərin mükəmməl analitik materiallara və köşə yazılarına, sayt və agentliklərin sürətli və yaradıcı infarmatorluğa keçidini təmin etmək, insanların mətbuata böyük inamını bərpa etmək, azad mətbuatın əsas sütunu olan iqtisadi təhlükəsizliyi, reklam bazarını dirçəltmək.

Reklam bazarı və demək pul olmasa, media yenə əlibaxım, peşəkarlıqdan uzaq və iqtisadi baxımdan dilənçi halda sürünəcək, vəssalam. Müstəqil mətbuat olmadan isə ciddi cəmiyyət formalaşmayacaq. Yenə “reket jurnalistlər”, dələduzlar medianı daha dəhşətli şəkildə başına götürüb gedəcək. Yerlərdə sürünən mətbuatı isə heç kim saya almayacaq. Heç küçələrdəki itlər də...

Və sonda bir tarixi həqiqəti yada salacam: Sadəcə dəb xətrinə və sürü halında yalançı islahat şousuna yol vermək olmaz. Hər şey məntiqə və üreklə edilməlidir. Bu gün medianın həqiqi islahatlara ehtiyacı var. Yaradıcı insanların, ürekdən, qəlbən, bütün varlığı ilə medaya bağlananların məkanı olan mətbuat formalaşdırmaq əsas hədəfdir. Yaradıcı insanları qırmaqdan yenilikçi mediaya keçid. Tabutdan boylanın mətbuata “əlvida” vaxtı artıq keçir...

Postmüharibə dövründə fəlsəfi və sosial-siyasi biliklərin analizi

Postmüharibə dövrünə qədəm qoyan ölkəmizdə interaktiv təhlil fəlsəfi, sosial-siyasi biliklər sistemində daha cox ehtiyac duyur. Bunların icarəsində mövcud ictimai-sosial enerjinin üzə çıxarılması, legitim cəmiyyətin davamlılığı üçün postmüharibə dövrünün tələblərinə dair resurslardan istifadə etməyin analizi, habelə bütövlükdə siyasi sistemin komponentlərinin yeni reallıqlar əsasında dərk edilməsinin formalaşması cəmiyyətimizi düşündürən önəmli problemdir. Bir necə fəlsəfi-sosial-siyasi istiqamət bu problemin təhlilinə zərurət yaradır.

Siyasi lider, dövlət və siyasi sistem

Ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında hazırkı dövrüm elə bir mərhələnin təsnifatının öyrənilməsinə zəruri edir ki, o müasir siyasi sistemlərin və milli dövlətlərin təcrübəsinə yeni bir istiqamət gətirib. Çünki, dövlətin həyata keçirdiyi strategiya cəmiyyətin ictimai-siyasi tələbatlarını təmin edirsə onun növbəti mərhələ üçün dayanıqlı, legitim sosial münasibətlərə yol açan yeni tələblərin effektivliyinin analiz edilməsi zərurəti yaranır. Bu baxımdan postmüharibə dövründəki ictimai-sosial tələbat Azərbaycan reallıqlarındakı yeniliklərin elmi təhlilini önə çəkməkdədir. Məsələn, biz hesab edirik ki, dünyada cox nadir ölkələr tapmaq mümkündür ki, müharibə şəraitində yaşayıb, işğala məruz qalıb, müstəqilliyini tamamilə cox ağır siyasi vəziyyətdə əldə edib, lakin qısa tarixi zaman kəsiyində hüquqi dövlətin və vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar olmasının əsaslarının hakimiyyət ilə harmoniyasını formalaşdırıb. Bu, dayanıqlı sosial strukturun, çevik idarəçilik formasının, dövlətin malik olduğu siyasi-hüquqi potensiala söykənməsindən qaynaqlanırsa o biri tərəfdən cəmiyyətdə siyasi-ideoloji və mədəni münasibətlərin möhkəm əsaslarının davamlılığı üçün yeni yanaşmaların olmasını tələb edir. Azərbaycan dövlətinin bu sahədə özünün müəyyənləşdirdiyi və uğurla keçirdiyi yol vardır. Biz prosesin siyasi-fəlsəfi-sosial mahiyyətini ona görə dərin elmi tədqiqat mövzusu edirik ki, dövlətimiz iqtisadi gücünün tamamilə tənəzzülə uğradığı, siyasi yetkinliyin formalaşmadığı, dövlətçilik rüşeymlərinin qeyri peşəkarlar tərəfindən dağıldığı bir mərhələdən inkişafa yoluna qədəm qoymuşdur. Belə vacib məqamı nəzərə alsaq qısa zamanda tərəqqiyə nail olmağın mümkünsüzlüyünü anlamaq hec də çətin deyildi. Azərbaycanın dövlətçilik fəlsəfəsinin mahiyyətindəki fəlsəfi, sosial-siyasi analiz bu məsələnin kökündə bir cox ölkələrdən fərqli olaraq intellektin, milli təfəkkür tərzinin dayandığını göstərir. Siyasi liderin xarizması və müdrikliyi bu gərəkliyin elmi əsaslarını şərtləndirən amil kimi elmi ictimaiyyətin diqqətini daha cox cəlb etməlidir. Təkcə onu demək kifayətdir ki, vətən müharibəsinin gedişi zamanı Prezident İlham Əliyev müsahibələrinin məzmunu ilə dünya ölkələrinin səlahiyyət sahiblərinə siyasi gücün legitimliyinin baza prinsiplərini konseptual formada təqdim etdi. O, bununla dünya siyasi sistemə sübut etdi ki, legitim hökumət öz qarşısındakı vəzifələri siyasi etikaya, siyasi müdrikliyə istinad etməklə reallaşdıra bilər. Vətən müharibəsinin gedişində ölkəmizdə fəaliyyət göstərən 52 siyasi partiyanın 51 -nin dövlətimizin mövcud siyasi konsepsiyası ilə həmrəy olması və hərbi əməliyyatların aparılmasına verilən dəstək siyasi

ideoloji yetkinliyin formalaşmasının göstəricisi idi. Deməli, fəlsəfi biliklər sistemi siyasi hadisələrin və proseslərin mahiyyətini, onların qarşılıqlı təsirindən doğan, siyasət və hakimiyyət əlaqələrindəki incə bağlılığı yaradan sosial şüur problemlərini önə çıxarır. Məsələn, xalqımıza və bütün dünyaya məlum idi ki, Azərbaycan xalqı və dövləti müharibə istəməyib. Hər zaman dünyada sülhün qorunması üçün mövcud potensialın olduğunu izah və sübut edib. Baş verən hər bir münaqişənin həlli üçün imkanların tükənmədiyini, əksinə daha cox vasitələrin olduğunu reallıqlar cərcivəsində izah edib. Lakin dünyada cərəyan edən mənfi tendensiyalar və bəsit yanaşmalar göstərdi ki, bütövlükdə bəşəriyyət fəlsəfi, sosioloji biliklər sisteminin dərk prosesindən kənarda idarə olunmadır. Siyasi institutlar və nəzəriyyəçilər isə əslində bəşəriyyətin inkişafı naminə fəaliyyətlərində praktik siyasətə sanki təsir etmək gücündə deyillər. Bu zaman haqq ədaləti bərpa etmək, dünyaya həqiqəti anlatmaq üçün müharibə zərurəti meydana çıxır. Azərbaycanın Vətən Müharibəsindəki bəşəriyyətə yönəlik addımı məhz bunun sübutu oldu. Daha konkret desək Azərbaycan sübut etdi ki, dövlətin başlıca və əzəli vəzifəsi xilaskarlıq aktıdır. Həmin xilaskarlıq aktının həyata keçirdiyi hər bir hal isə dövlətin mövcudluğunu təmin edir. Bunun üçün fəlsəfi-sosioloji biliklər sisteminin dərk və ona əməl olunması bəşəri dəyərlərin qorunması üçün gərəkdir. Müharibə və postmüharibə dövründə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dünyaya etdiyi çağırışlar bu prinsipin anladılması kimi əsaslı konsepsiyanın üzərində qurulmuşdur. Dövlətimizin mümkün imkanların hər birindən istifadə edərək səbr və təmkin nümayiş etdirməsi onun bəşəri dəyərlərə olan hörmətindən irəli gəlmişdir.

Güclü iqtisadi siyasətdən dövlətçilik fəlsəfəsinin dərkinə doğru

Yaxın tariximizdən məlumdur ki, 1993-cü ildən başlayaraq Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlətlər arasında iqtisadi əməkdaşlığın strateji konsepsiyasını müəyyənləşdirən, dünyada sülhün əmin-amanlığın qorunmasına yönəlmiş global layihələrin təməlini qoymuşdur. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə reallaşan iqtisadi əməkdaşlığın nəticələri göstərdi ki, bu müdrik siyasət bəşəriyyətin gələcəyə xidmət edir, xalqların bir biri ilə əməkdaşlığı fonunda təhlükəli milli münaqişələrin alovlanmasının qarşısı alınır. 30 ildən sonra

postmüharibə dövrünün reallıqları sübut etdi ki, Rusiya və işğalçı Ermənistan dövləti bir daha Azərbaycanın bu niyyətdən doğan haqq-ədalətin bərpasına yönələn siyasətinin dəstəkləməyə məcburdurlar. Qafqaz geopolitikasında tarixən maraqların toqquşması əslində xalqların həyatına cox faciələr gətirmişdir. Bu prosesdən nəticə çıxarmamaq kimi bəsit tendensiyaları Prezident İlham Əliyev böyük güclərə izah edərkən o halı önə çəkirdi ki, geosiyasi reallıqlardan kənarda iqtisadi dircəliş, mədəni inkişaf, hətta dövlətin mövcudluğu belə mümkün ola bilməz. Nümunə olaraq deyək ki, Ermənistanın avantüradan doğan siyasətinin iflası nəticə etibararı ilə Azərbaycan həqiqətlərini təsdiq etdi. Çünki Azərbaycanın malik olduğu gücün əsasında real tarixi faktların, Cənubi Qafqazda xalqların istəyini ifadə edən sosial vəziyyətin analizi və mümkün potensial imkanların fəlsəfəsinin dərk edilməsi dayanırdı. Azərbaycanın apardığı "ağıllı müharibə"nin nəticələri, böyük əməkdaşlıq strategiyasına əslində yeni bir nəfəs gətirdi. AvroAsiya məkanında yeni geosiyasi reallıqların ağılın müdrikliyin üzərində qurulması zərurətini və alternativinin olmadığını sübut etdi. Bu gün açıq həqiqətdir ki, bir çox ölkələri birləşdirən Cənub Qaz Dəhlizi və onun kimi onlarla həyata keçirilən tranzit iqtisadi layihələr Avrasiya ölkələri arasında daim inkişaf edən yeni əməkdaşlıq formatının təməlini qoyub. Avrasiyanın enerji xəritəsini yenidən tərtib edən bu strategiya Azərbaycanın güclü iqtisadi potensiala hesablanmış siyasətinin təzahürü kimi hazırda Cənubi Qafqazın və region ölkələrinin sülh istəklərinin qacılmaz olduğunun təməl prinsipinə çevrilmişdir. Deməli, Azərbaycanın region xalqlarının inkişafı üçün verdiyi tövhənin elmi əsaları bizim haqq işimizin dərk baxımından önəm kəsb edir. Azərbaycanın informasiya müharibəsi. Buxovların sındırılması bəşəriyyətin taleyini həll edir.

Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu 44 gün ərzində işğalçı Ermənistanın "məğlubedilməzliyi haqqında mifi" dağıdaraq işğal dövründə yaradılmış mühendis-istehkam qurğularını məhv etdi. Müharibə qanunlarında humanizm prinsiplərinin qorunmasına əməl edən ordumuz malik olduğu gücü və potensialı bütün dünyaya göstərdi. Bu Güc informasiya müharibəsini dövlət siyasəti ilə paralel şəkildə həyata keçirmişdir. İlk olaraq Qərb və rus diplomatiyasının Ermənistanı himayəçilik etmək, münaqişəni dondurmaq və Ermənistanın apardığı işğalçılıq siyasətinin nəticəsində yaradılmış status-kvonu Azərbaycana qəbul etdirmək üçün aparılan xristian təəssübkeşliyinin si-

yasi oynabılıqdan savayı bir şey olmadığı sübut olundu. Azərbaycanın apardığı informasiya müharibəsi deyərək ki, məkrli qüvvələrin bu sahədəki siyasi riyakarlığının bütün qatlarını cılpaqlığı ilə üzə çıxardı. Bütün çətinliklərə baxmayaraq qətiyyət və möhkəm siyasi iradənin gücü ilə xalqının xilaskarlığını üzərinə götürmüş layiqli siyasi varis Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dəmir yumruğa köklənmiş mübarizə əzmi bu missiyanı uğurla yerinə yetirmişdir. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin davam etdiyi dövrdə Azərbaycan diplomatiya və hərbi meydanında demək olar ki, tək idi. Respublikamızın ətrafında yaradılmış informasiya blokadası Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya yayılmasına imkan vermirdi. Azərbaycanın haqq işinin yeganə müdafiəçisi kimi Türkiyənin beynəlxalq mövqeləri isə o zaman indiki kimi güclü deyildi. Münaqişəyə global müstəvidə yanaşan bir sıra qüvvələr isə ikili standartların davamı olaraq vasitəçilik missiyanı öz yarıtmaz fəaliyyətləri ilə iflasa uğratmışlar. Beynəlxalq siyasi proseslərdə bu məsələnin gedişi zamanı Azərbaycanın çevikliyi onda idi ki, dövlətçiliyin formalaşdırılması ilə yanaşı müasir və qüdrətli milli ordunu formalaşdırmaqla hərbi müstəvidə haqq ədalətin təmin edilməsinə nail oldu. Bununla belə, onilliklərdir ki, qeyd etdiyimiz kimi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev beynəlxalq hüquq normalarına sadıqlıq nümayiş etdirərək münaqişənin sülh yolu ilə, diplomatik danışıqlarla nizamlanmasına daha cox çalışmışdır. Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il noyabrın 10-da gecə saatlarında Azərbaycan xalqına müraciətində elan etdiyi Böyük Qələbə xəbəri əslində diplomatiya və hərbi gücün birliyinin sarsılmazlığının sübutu idi. Bu mühüm tarixi məqamda siyasi-ideoloji cəbhənin informasiya müharibəsi ilə vəhdətini açıqca görmək mümkün olduğu kimi, hərbi əməliyyatlara professional rəhbərliyin ədalətli Vətən müharibəsindəki rolu da dünya tarixinə düşəcək yeni bir nümunə oldu. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın Vətən müharibəsində xalqa müraciətləri və xarici ölkələrin müxtəlif televiziya kanallarına, informasiya agentliklərinə verdiyi dərin məzmunlu müsahibələr özünün siyasi mahiyyəti, hərbi-strateji hədəfləri və səfərbərlik ruhu etibarilə böyük bir ordunun gücü qədər təsirli olduğu danılmaz həqiqətdir. Çünki, bütün müraciətlər birlik, vətənpərvərlik və milli həmrəylik üçün ən güclü səfərbərlik vasitəsinə çevrilmişdi. Müsahibələrdə səslənən bəyanatlar hətta xarici ölkələrdə qərəzli həm də fərqli mövqelərə malik olan televiziya kanallarına, informasiya agentliklərinə Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin sübutu olunması onların fəaliyyətindəki ikibəşli və qərəzli yanaşmaya sədd çəkdi. Dövlətimizin siyasi-hərbi mövqeyindəki haqq ədalətin mahiyyətini beynəlxalq birliyə aydın və sərrast izah edərkən həmin bəyanatlar Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin əsl təcavüzkar mahiyyətini açıb göstərən və ifşa edən ən kəsərlə silaha çevrildi. Biz hesab edirik ki, dünyanın gözü qarşısında işğalçılıqdan məqlubiyyətə düşürülmüş Ermənistan tarix səhnəsində bundan sərrast dərs ola bilməz. Bu tarixi həqiqətlərin etirafı üçün əsl tarixdir.

Moskva görüşü: Azərbaycan regional təhlükəsizliyin qarantı kimi

2021 ci ilin yanvar ayının 11-də Moskva-da Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan

Postmüharibə dövründə fəlsəfi və sosial-siyasi bliklərin analizi

tanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında keçirilmiş üçtərəfli görüş geosiyasi vəziyyətin tənzimlənməsində yeni diplomatik mərhələ olaraq qiymətləndirilməlidir. Görüş həm noyabrın 10-da imzalanmış 9 maddədən ibarət sənəddə əksini tapan strateji prinsiplərin bir daha təsdiqi və qəbul edilməsi, həm də məhz həmin prinsiplər əsasında regionda sabitlik və təhlükəsizlik məsələlərinin daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan növbəti addım kimi qiymətləndirilməsi tam əsaslıdır. Çünki üçtərəfli bəyanat regionda bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpasını nəzərdə tutan prioritetləri özündə ehtiva edir. Şübhəsiz ki, beynəlxalq kommunikasiyaların bərpası regionun inkişafında dinamizm yaratmaqla bərabər, həm də etibarlı təhlükəsizliyə xidmət edir. Prezident İlham Əliyevin regionun gələcəyini düşünərək növbəti dəfə bildirdiyi kimi: "Bu gün imzalanmış bəyanat bizim niyyətlərimizin reallaşmasına xidmət edir. Ona görə ki, hərbi əməliyyatların dayandırılmasının yekunlarına dair bəyanatın bir bəndi nəqliyyat kommunikasiyalarının bərpasına aiddir. Belə əməkdaşlıq təkcə regionun iqtisadi inkişafına deyil, dinamizmə təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəkdir. Ona görə ki, nəqliyyat-kommunikasiyaların açılması Azərbaycan, Türkiyə, Ermənistan, Rusiya xalqlarının mənafeələrinə xidmət edən amildir. Bunların şərh edərək dövlət başçısı daha önəmli məqama diqqət cəkrək demişdir: "Əminəm ki, qonşu ölkələr də bizim regionda nəqliyyat dəhlizlərinin və nəqliyyat arteriyalarının şaxələndirilmiş şəbəkəsinin yaradılmasına fəal qoşulacaqlar. Həmçinin dövlətlər arasında iqtisadi və regional əməkdaşlıq məsələlərini nəzərdə tutan yeni bəyanatın qəbul olunması da təsdiqlədi ki, regionun gələcəyi məhz perspektivə istiqamətlənmiş məsələlərin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır. Belə ki, bölgədəki vəziyyətin inkişafına dair tərəflər 10 noyabr bəyanatının regiondakı bütün iqtisadi və nəqliyyat-kommunikasiyaların açılmasını nəzərdə tutan 9-cu bəndinin həyata keçirilməsinə dair üçtərəfli işçi qrupun yaradılması barədə razılıq əldə etmişlər".

Hesab edirik ki, bu əməkdaşlıq cərcivəsində ən mühüm məsələlərdən biri 2021-ci il martın 1-dək Azərbaycanın və Ermənistanın ərazisindən həyata keçirilən daşımaların təşkilinə dair qrafikin hazırlanmasıdır. Bu, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvanı birləşdirən dəhlizin yaradılmasını və muxtar respublikanın blokadadan çıxarılmasını nəzərdə tutduğu üçün mühüm geosiyasi əhəmiyyət kəsb edir. Digər tərəfdən açılacaq kommunikasiya xətləri "Şər-qərb" nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsi olacaq. Azərbaycanın öz eksklavi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə, həmçinin Türkiyə ilə əlaqələri güclənəcək, ölkəmizin geoiqtisadi əhəmiyyəti artacaq. Bununla həm Azərbaycanın özü, həm də bütün region ölkələri üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən nəqliyyat-kommunikasiya imkanları reallığa çevrilmiş olur. Qeyd etməliyik ki, regiondakı bütün nəqliyyat-kommunikasiyaların açılması və iqtisadi əlaqələrin bərpası yolu ilə bölgədə sülhə və sabitliyə nail olunması ideyası məhz Azərbaycanın mövqeyi kimi Prezident İlham Əliyev tərəfindən hələ münaqişə dövründə dəfələrlə səsləndirilmişdir. Üçtərəfli görüşdə bu məsələlərə dair razılığın əldə olunması danışıqlar prosesindəki Azərbaycanın mövqeyinin bilavasitə təsdiqi idi. Ermənistan müxalifətinin və Rusiyadakı erməni lobbisinin Azərbaycanın təşəbbüslərinin qarşısını almaq cəhdləri ənənəvi olaraq regionda terrorcu rejimin əməllərinə haqq qazandırmaq mahiyyəti daşıyırdı. Görüş Azərbaycanın maraq

ları çərçivəsindən kənara çıxmayaaraq Azərbaycanın Qələbəsinə kölgə salmağa, ləke yaxmağa çalışan anti-Azərbaycan dairələrinin və ölkəmizdəki radikal müxalifətin təmsilçilərinin cəhdlərinin əhəmiyyətsizliyini bir daha ortaya qoydu. Faktiki olaraq, Moskva görüşü Azərbaycanın növbəti diplomatik uğuru, Ermənistanın isə fiaskosudur. Rusiya XİN başçısı görüşün təfərrüatlarını şərh edərək Azərbaycanın mövqeyini bir daha təsdiq etmiş oldu. O, demişdir: "Moskvanın Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanımaq və bölgənin Rusiyanın tərkibinə daxil edilməsinə yaxın fikri belə, heç vaxt olmayıb. Dağlıq Qarabağın Rusiyanın tərkibinə daxil edilməsi kimi ekzotik təklifə gəldikdə isə onu demək istəyirəm ki, Qarabağın müstəqilliyi heç bir dövlət tərəfindən, o cümlədən Ermənistan tərəfindən tanınmayıb. Bizim buna yaxın fikrimiz belə, olmayıb. Biz hesab edirik ki, regiondakı problemlər bölgə ölkələri, ilk növbədə Azərbaycan və Ermənistan arasında həll olunmalıdır. Rusiya regionda təhlükəsizlik, sabitlik və sülhün təmin olunmasına xidmət edən belə bir yolun tapılmasına yardım etməyə hazırdır. Biz hesab edirik ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq Rusiyanın Cənubi Qafqaza dair geosiyasetindəki son yanaşmalar Azərbaycanın bölgəyə gətirdiyi yeni reallıqlardan qaynaqlanmışdır.

Post müharibə dövrünə aid vəzifələr

Bu gün Cənubi Qafqaz Azərbaycanın gücü ilə təhlükəli bələdan xilas edilmiş, Vətən Müharibəsindəki Qələbə sabitlik, sülh, və təhlükəsizlik üçün region xalqlarına böyük fürsət yaratmışdır. Azərbaycan əzəli torpağı olan Qarabağı həmişə olduğu kimi vətəndaşlarımızın ləyaqət və sülh içində, azərbaycanlı və erməni icmalarının yanaşı yaşaması şəraitində özünün çiçəklənən, təhlükəsiz ərazisi kimi görür. Biz gələcək hədəfləri düşünərək siyasi liderin nüfuz məsələsini bu prosesdə həm yeni inkişafın memarı həm də sülhə qarant olaraq fəlakətlərin qarşısının alınmasında əsas amil olduğunun fərqi deyilik. Çünki Azərbaycanın iradəsi ilə artıq geosiyasi reallıqlar dəyişib. Bu təkcə ölkəmizin deyil bütün regionun siyasi vəziyyətinə təsir edib. Ermənistan da daxil olmaqla indiyədək heç bir dövlətin "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nı tanımaması ona görədir ki, Azərbaycanın gücü siyasi liderinin iradəsi ilə sübut olunmuşdur. Bu iradə göstərdi ki, bundan sonra regionda sülh məhz Azərbaycanın və Türkiyənin apardığı ədalətli siyasətlə tənzimlənəcək. Türkiyə Prezidentinin "Azərbaycan tək deyil, Türkiyə onun yanındadır" kimi tarixi kəlamı bu münasibətlərin böyük tarixi və daha da parlaq gələcəyindən xəbər verir. Hesab edirik ki, regional sülhün qorunmasında Türkiyənin Cənubi Qafqazın hər üç ölkəsi - Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanla sərhədi olan dünyada yeganə ölkə kimi legitim hüququ var. Çünki, Türkiyə qonşu dövlət olaraq, regionun sabitliyini, təhlükəsizliyini təmin edə bilən və təmin edən, məqsədləri dünya qarşısında çox aydın olan ölkə kimi ən vacibi beynəlxalq hüququn prinsiplərini müdafiə edir. Ona görə də hazırda Azərbaycan-Türkiyə strateji mütəfiqliyi hələ Paşinyan Ermənistanı hakimiyyətə gəlməmişdən əvvəl müzakirə olunan sülhməramlı planda kommunikasiyalara açıq-aydın olan istinadları reallaşdırırlar. Sülh sazişi imzalanandan sonra bütün kommunikasiyalar o, cümlədən Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə əsas hissəsi arasında əlaqənin bərpası bu işin çox

Vüqar Rəhimzadə: Anlaşma Memorandumunun imzalanması Azərbaycanın əhəmiyyətini artıracaq

"Azərbaycan tarixən neft ölkəsi kimi tanınıb və nüfuz qazanıb. Neft sənayesini iqtisadiyyatın onurğa sütunu kimi dəyərləndirən ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1970-1980-ci illər Xəzər dənizində yeni yataqların kəşf olunmasında, ölkəmizin neft emalı, neft-kimya sənayesinin yenidən qurulmasında və modernləşdirilməsində dönüş mərhələsi kimi dəyərləndirilir. Zəngin təbii resurslara, əlverişli coğrafi məkana, eyni zamanda, elmi potensiala malik olan Azərbaycan daim dünyanın diqqət mərkəzində olub. 1991-ci ildə Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən, daha dəqiq desək, 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışından sonra neft-qaz sənayesinin tarixində yeni mərhələnin əsası qoyuldu. 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması bir daha bu reallığı təsdiqlədi ki, səylərin birləşdirilməsi, təcrübə mübadiləsinin aparılması fonunda hər bir ölkə öz iqtisadi inkişafını təmin edə bilər. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması Xəzər dənizinin zəngin sərvətlərindən istifadə üçün dünyanın aparıcı neft şirkətlərinin və xarici investisiyaların cəlb edilməsi üzrə çox mühüm siyasi addım olmuş, bu istiqamətdə ilk dəfə olaraq Xəzər dənizində beynəlxalq əməkdaşlığa yol açılmışdır". Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru, siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə SİA-ya açıqlamasında bildirib.

V.Rəhimzadə müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin "Xəzər sülh, əməkdaşlıq dənizi olmalıdır" fikrini önə çəkərək Azərbaycanın xarici siyasətində Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən sonra ikinci əsas məsələnin Xəzər hüquqi statusunun müəyyənləşdirilməsi olduğunu bildirib: "Keçmiş İttifaqın dağılmasından sonra Xəzər regionunda yeni müstəqil dövlətlərin yaranması Xəzər hüquqi statusunun müəyyən edilməsi məsələsini gündəmə gətirdi. Xəzəryanı dövlətlərin su sərhədlərinin müəyyənləşdirilməsi və Xəzərdə istifadə məsələsinin həllinin zəruriliyi meydana çıxdı. Xəzər hüquqi statusu probleminin həll edilməsi ilə bağlı 1992-ci ildən etibarən sahiləyanı dövlətlər arasında danışıqlar prosesinə başlandı. Uzun illər ərzində 5 Xəzəryanı dövlətin - Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, İran və Rusiyanın Xəzər hüquqi statusunun müəyyən edilməsi ilə bağlı ümumi razılığa gələ bilməmələri və yekun Konvensiyanın qəbul olunmaması səbəbindən bu problem Xəzəryanı dövlətlər arasında əsas müzakirə mövzusu olaraq qalırdı. Azərbaycan Xəzəryanı ölkələr arasında əməkdaşlığın hüquqi bazasının yaradılmasında fəal iştirak edib. Azərbaycanla Qazaxıstan, eyni zamanda, Azərbaycan, Qazaxıstan və Rusiya arasında Xəzər dənizindəki milli sektorların sərhədlərini müəyyən edən razılaşma imzalanmışdı. illər keçdikcə İran və Türkmənistanın da mövqeyinin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun formalaşmasına nail olundu. Xəzəryanı dövlətlər arasında qarşılıqlı kompromisin əldə olunması və mövqelərin yaxınlaşması nəticəsində nəhayət, 2018-ci ildə Xəzər hüquqi statusu haqqında Konvensiya imzalandı. Artıq ölkəmizin Xəzəryanı dövlətlərlə ikitərəfli əməkdaşlığının bugünkü səviyyəsi göz önündədir. Prezident İlham Əliyevin hər zaman çıxışlarında yer alan bu fikrini xüsusi qeyd etməliyik ki, Azərbaycanın xarici siyasətində region dövlətləri ilə əməkdaşlıq xüsusi yer tutur. Son illərdə ölkəmizin regional əməkdaşlığa verdiyi davamlı töhfələr bunun bariz nümunəsidir".

Baş redaktor bildirib ki, bu gün Xəzəryanı ölkələr arasında yüksək səviyyədə əməkdaşlıq, etimad və qarşılıqlı fəaliyyət mövcuddur ki, bu da təhlükəsizliyin və sabitliyin başlıca qarantıdır. Xəzəryanı ölkələrin sıx qarşılıqlı fəaliyyəti iqtisadi, nəqliyyat xarakterli məsələlərin, xalqlarımızın həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına kömək edəcək məsələlərin həlli üçün geniş perspektivlər açır.

V.Rəhimzadə bu baxımdan 21 yanvar 2021-ci il tarixində Aşqabad şəhərində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində "Dostluq" yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında Anlaşma Memorandumu"nın imzalanmasının tarixi hadisə olduğunu bildirib: "Yatağın "Dostluq" adlandırılması iki ölkə arasında dostluğun, qaradışlığın, qarşılıqlı əlaqələrin həm də tarixi etnik-dini ənənələrə söykənməsinin bariz nümunəsidir. Bu mühüm addım iki ölkənin münasibətlərində yeni bir səhifənin açılmasına səbəb olacaq. Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, birgə səylər qarşıya qoyulan hədəflərə yüksək səviyyədə nail olmağa əsas yaradır. "Dostluq" yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında imzalanan Anlaşma Memorandumu ölkəmizin neft-qaz strategiyasının inkişafında böyük əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan son illər tranzit ölkə kimi də mövqeyini möhkəmləndirməkdədir. Bu tarixi hadisə ölkəmizin tranzit ölkə kimi rolunun artmasına da öz müsbət təsirini göstərəcək".

"Hər bir mühüm hadisə Azərbaycanın malik olduğu imkanların təqdimatında əhəmiyyətli rol oynayır" söyləyən baş redaktor bildirib ki, bu gün böyük fəxr hissi ilə qeyd edirik ki, Azərbaycan tranzit ölkədir, reallaşdırdığı layihələrlə dövlətlər, xalqlar arasında körpü roluna yeni-yeni əlavələr edir. Nəqliyyat sektoruna çoxmilyardlıq investisiyanın qoyulması Azərbaycanı Avrasiyanın mühüm nəqliyyat və logistik mərkəzlərindən birinə çevirib: "Əlbəttə, imzalanan Anlaşma Memorandumu iki dost ölkə arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da genişlənməsi üçün yeni perspektivlər açır. Bu fakt bir daha sübut edir ki, regional əməkdaşlığa davamlı töhfələr verən Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminə yerini və rolunu möhkəmləndirməklə bölgədə əsl söz sahibinə çevrilib, etibarlı tərəfdaş kimi nüfuz qazanıb. Sənədin imzalanması həm də onu sübut edir ki, Xəzər dənizində bütün məsələlər dialoq və əməkdaşlıq mühitində həll oluna bilər. 2021-ci ildə Türkmənistanın təşəbbüsü ilə keçiriləcək Xəzəryanı dövlətlərin dövlət başçılarından növbəti Zivə Toplantısı ərəfəsində bu Memorandumun imzalanması sahiləyanı dövlətlər arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin bariz nümunəsi kimi dəyərləndirilir".

mühüm hissəsidir ki, Türkiyənin, Azərbaycanın və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə quru əlaqəsi yaradılır. O biri tərəfdən isə bu real faktıdır ki, özünü iqtisadi və siyasi baxımdan təcrid edən Ermənistanın inkişaf yolu yalnız bu əməkdaşlığa qoşulmaqdan keçir. Neçə ki, bir neçə il bundan əvvəl Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikilməsi xalqların mədəni, iqtisadi və siyasi inteqrasiyası üçün mühüm vasitəsinə çevrilmişdir. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Ermənistan hökuməti əhalini Türkiyə ilə qorxutmağa çalışmamalı, türk və Azərbaycan xalqlarına qarşı nifrəti dayandırmalıdır". Bu əməkdaşlıq həm də ona görə qacılmazdır ki, artıq Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycan arasında üçtərəfli əməkdaşlıq formatı postmüharibə dövrünün xalqlara rifah üçün nəqliyyat və enerji kommunikasiyalarının bərpasını həyata keçirəcək. Bu gün Gürcüstanda 300

mindən çox azərbaycanlı icması vardır. Azərbaycan bütün dövlətlər ilə münasibətləri dini, milli ayrıseçkiliyə görə yox dünyəvi prinsiplər əsasında formalaşdırmaq kimi dövlət siyasəti həyata keçirir. Postmüharibə dövründə ölkəmizin davamlı siyasətinin xalqlara rifah gətirəcəyinə artıq heç bir şübhə qalmamışdır.

İlham Məmmədzadə
AMEA, Fəlsəfə və Sosiologiya
İnstitutunun direktoru
fəlsəfə elmləri doktoru, professor

Sənən Həsənov
Aparıcı elmi işçi, siyasi elmlər üzrə
fəlsəfə doktoru,
dosent, YAP Fəlsəfə və Sosiologiya
İnstitutu üzrə Ərazi
Partiya Təşkilatının sədri

MƏRKƏZİ BANK: Nağd valyutaya artan tələb müvəqqəti xarakter daşıyır

Son günlər valyuta bazarında qıtlıq, ələlxüsus, ölkəmizdə dollar qıtlığı barədə bir sıra mətbuat səhifələrində və eləcə də sosial şəbəkələrdə xəbərlər yayılır. Doğrudur, “qara bazarda” qanunsuz mübadilə faktı da hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən aşkarlanıb.

Dolların qanunsuz şəkildə mübadiləsi ilə məşğul olan şəxsin qanunun tələbləri ilə müəkimə edildiyi barədə də ictimaiyyətə açıqlanıb. Lakin hansı əsaslar və səbəblərdən asılı olmayaraq dolların qıtlığı barədə məlumatların, xəbərlərin yayılması ictimaiyyəti maraqlandıran məsələlərdəndir. Məhz bununla əlaqədar olaraq Mərkəzi Bankın mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən açıqlamada məsələyə aydınlıq gətirilib.

Açıqlamada qeyd olunur ki, Mərkəzi Bankın 12 yanvar tarixli press relizində də qeyd edildiyi kimi, manatın ucuzlaşması ilə bağlı mətbuatda və sosial şəbəkələrdə gedən əsassız xəbərlərin fonunda formalaşan gözlənti nağd valyuta bazarında tələbi şərtləndirmişdir. Bildirilir ki, məhz bunun nəticəsində 12 yanvar tarixli valyuta hərəracında tələb 142,2 mln.dollar təşkil etmişdir.

Həmçinin nəzərə çatdırılır ki, neftin qiymətinin ötən illə müqayisədə artdığını, OPEC+ son toplantısında neft hasilatı ilə bağlı müsbət qərarların qəbul olunduğunu, bütün dünyada artıq COVID-19 virusuna qarşı vaksinasıya proqramlarının başlandığını və Dövlət Neft Fondunun əhəmiyyətli məbləğdə transfertlərini

nəzərə alaraq, manatın ucuzlaşması ilə bağlı iddialar əsassızdır. Mərkəzi Bankın mətbuat xidmətinin açıqlamasında qeyd olunur ki, nağd valyuta ilə bağlı artan tələb müvəqqəti xarakter daşıyır və qısa zamanda səngiyəcəkdir.

Həmçinin diqqətə çatdırılıb ki, valyuta bazarında son günlər gedən müsbət dinamika da qeyd olunanları təsdiqləyir. Belə ki, 12 yanvar tarixli valyuta hərəracında tələb 142,2 mln.dollar olduğu halda, 14 yanvar tarixli hərəracda tələb 100,1 mln.dollar, 19 yanvar tarixli hərəracda isə cəmi 66,4 mln.dollar təşkil etmişdir. Beləliklə də, valyuta bazarında müşahidə olunan müvəqqəti xarakterli tələb səngiməmişdir. Eyni zamanda vurğulanır ki, Mərkəzi Bank tərəfindən valyuta bazarında sabilliyin təmin edilməsi bundan sonra da diqqət mərkəzində saxlanılacaqdır.

İnam Hacıyev

“İşğaldan azad edilən ərazilərin bərpası üçün şirkətlərə lazımi şərait yaradılacaq”

Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası üçün bizə dəstək göstərmək istəyən Türkiyə şirkətləri üçün bütün şərait yaradılacaq. SİA-nın məlumatına görə, bunu Milli Məclisin deputatı Ziyad Səmədzadə Bakıda səfərdə olan Türkiyə Cümhuriyyətinin Təm Kalkınma İş Adamları və Girişimçilər Təşkilatının İdarə Heyətinin sədri İlhami Öztürkün rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşdə deyib. Z.Səmədzadə bildirib ki, Milli Məclis qanunvericilik baxımından üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirəcək. Onun sözlərinə görə, Milli Məclis investorlara əlverişli şərait yaratmaq üçün müvafiq qanunvericilik bazasına yenidən baxır.

“Memorandum Azərbaycanın mövqeyini daha da möhkəmləndirəcək”

“Ölkəmiz regiona yeni nəfəs gətirən layihələrin həyata keçirilməsi və böyük iqtisadi perspektiv vəd edən yataqların işlənməsində dərin təcrübəyə malikdir”.

Bu sözləri “İki sahil”ə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Eldəniz Səlimov deyib. E. Səlimov bildirib ki, təsadüfi deyil ki, Azərbaycan hələ müstəqillikdən əvvəl - Sovet dövründə beynəlxalq arenada neft sənayesinə görə daha çox tanınırdı: “Bu məsələdə, neft sənayesinin tərəqqisində heç şübhəsiz ki, ulu öndər Heydər Əliyevin danılmaz xidmətləri olub. Tarixə qısa ekskursiya etsək görərik ki, Ümummilli Liderin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illər Xəzər dənizində yeni neft yataqlarının kəşf olunması ölkəmizin neft emalı, neft-kimya sənayesinin inkişafına gətirib çıxarıb. Yeni Memorandumun imzalanması bir neçə səbəbdən mühüm əhəmiyyətə malikdir”.

Deputat qeyd edib ki, Azər-

baycanla Türkmənistan arasında yüksək səviyyədə əldə olunmuş bu razılaşmaya əsasən, bundan sonra “Dostluq” yatağında

karbohidrogen resurslarının kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi birgə həyata keçiriləcək: “Maraqlı məqamlardan biri isə yatağa “Dostluq” adının verilməsidir. Onun bu cür adlandırılması iki ölkə arasında dostluğun, qardaşlığın, qarşılıqlı əlaqələrin həm də tarixi etnik-dini ənənələrə söykənməsinin bariz nümunəsi sayıla bilər. Onu da xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycanın neft-qaz hasilatı, nəqli, ölkəmizin enerji potensialının daha da yüksəldilməsi istiqamətində yeniliklərin olacağını anons etmişdi. Məhz belə yeniliklərdən

olan bu Memorandumun imzalanması artıq reallaşdı. Bu yatağın birgə işlənməsi Azərbaycanın neft-qaz strategiyasının inkişafında böyük əhəmiyyətə malikdir. O da bəllidir ki, yataqdan hasil olunacaq neft və qaz Azərbaycanın mükəmməl və əhatəli infrastrukturunu və ixrac kəmərləri vasitəsilə daşınacaq. Təbii ki, bu da neft və qaz ixracatçısı olan Azərbaycanın həm də tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini artıracaq”.

E. Səlimov vurğulayıb ki, razılaşmanın əldə edilməsi, eyni zamanda, Xəzər dənizinin sülh, mehriban qonşuluq və dostluq dənizi olmasını möhkəmləndirir və regionda əməkdaşlıq və qarşılıqlı etimad mühitinin gücləndirilməsinə töhfə verir: “Bir maraqlı və diqqətçəkən məqamı da qeyd edək ki, bu il Türkmənistanın təşəbbüsü ilə Xəzəryanı dövlətlərin dövlət başçılarından növbəti Zirvə Toplantısı keçiriləcək. Məhz belə bir mühüm beynəlxalq tədbir ərəfəsində bu Memorandumun imzalanması Xəzəryanı dövlətlər arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin bariz nümunəsi kimi səciyyələndirilir”.

“Dostluq” “Azəri-Çıraq-Günəşli”dən sonra ən böyük neft yatağı olacaq

Yanvarın 21-də Azərbaycanla Türkmənistan arasında yüksək səviyyədə əldə olunmuş razılaşmaya əsasən, Aşqabad şəhərində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında” Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Yatağın “Dostluq” adlandırılması iki ölkə arasında dostluğun, qardaşlığın, qarşılıqlı əlaqələrin həm də tarixi etnik-dini ənənələrə söykənməsinin bariz nümunəsidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycanın neft-qaz hasilatı, nəqli, ölkəmizin enerji potensialının daha da yüksəldilməsi istiqamətində yeniliklərin olacağını anons etmişdi. Buna görə də Memorandumun imzalanması tarixi hadisədir, Azərbaycanın neft-qaz strategiyasının inkişafında böyük əhəmiyyətə malikdir. Qeyd edək ki, yataqdan hasil olunacaq neft və qaz Azərbaycanın mükəmməl və əhatəli infrastrukturunu və ixrac kəmərləri vasitəsilə daşınacaq.

Neft Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, iqtisadçı-ekspert İlham Şaban “İki sahil”ə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan terminologiyasında bu, “Kəpəz”, Türkmənistan deyimində isə “Sərdar” yatağı adlanır: “Şükürlər olsun ki, uzun illərin fikri ayrılıqlarını bir kənara qoyub iki dövlət başçısı, o cümlədən hökumətlər “Dostluq” layihəsinə imza atdılar. “Kəpəz” yatağı adı ilə yanaşsaq, Sovet Azərbaycanında bu, Azərbaycan neftçilərinin kəşf etdiyi sonuncu yataq olub. 1990-cı illərin ortasında məlum oldu ki, “Kəpəz” yatağı Xəzər dənizinin sektoral bölümündən düz ortaya düşür. Bir müddət qanunlar çərçivəsində bunun kimə məxsus olması barəsində müzakirələr aparıldı, götür-qoy edildi. XXI əsrdə Azərbaycan tərəfi bir neçə dəfə Türkmənistanla həmin yatağın birgə işlənməsi ilə bağlı təkliflərini irəli sürdü. Türkmənistan tərəfi əsasən Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun hakimiyyətə gəlişindən sonra bir neçə dəfə Azərbaycana rəsmi və işgüzar səfərləri olub, çünki bunlar həm ikitərəfli, həm də ki, beynəlxalq görüşlər çərçivəsində baş verib. Eləcə də Azərbaycan tərəfinin də təşəbbüsü ilə birgə layihələrlə bağlı ikitərəfli əla-

qələrin gücləndirilməsi istiqamətində qarşılıqlı səfərlər baş tutub. Yəni, rəsmi Bakı ilə Aşqabad arasında siyasi münasibətlər normal olub.”

Ekspert vurğulayıb ki, 2010-cu ilin iyul ayından Türkmənistanın Xəzər yataqlarında çıxardığı neft artıq Azərbaycanın əsas ixrac boru kəməri “Bakı-Tbilisi-Ceyhan”la axmağa başladı: “Bu günə kimi də axır. Necə ki, Türkmənistan yataqlarında neft var onlar bizim boru kəmərləri ilə axacaq. Çünki dünya bazarlarına ən

optimal marşrutdur. İkincisi də odur ki, bizim şərtlər Türkmənistan tərəfi qane edir ki, onlar 10 ildən artıqdır Azərbaycanla əməkdaşlığı davam etdirirlər. Təbii ki, biz Türkmənistanın xam neftini, o cümlədən Türkmənbaşı neft emalı zavodları kompleksində xam neftdən neftə çevrilən məhsulların bir qismi də Azərbaycanın üzərindən dünya bazarına çıxarılır, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Gürcüstanda Qara dəniz sahilindəki Kulevi neft terminalı vasitəsilə bazarlara çıxarılır. Yeni, iki ölkə arasında energetika sahəsində əməkdaşlıq olub, inkişaf edib və 2021-ci ildə buna uğurlu bir addımla qədəm qoyuldu. SOCAR-ın neft ticarəti ilə məşğul olan törəmə şirkəti “SOCAR Trading” 1 milyon ton əlavə Türkmən neftini Azərbaycan vasitəsilə dünya bazarına çıxarılması ilə bağlı müqavilə imzalamışdı. Yeni, istər neft, istərsə neft məhsulları olsun, burada bizim əməkdaşlığımız var idi. Qeyd edim ki, biz Türkmənistanla kiçik bir qismində neft avadanlığı da ixrac edirik. Ancaq iki ölkənin birgə neft hasilatını həyata keçirməsi həqiqətən artıq əməkdaşlığın yeni tarixi səhifəsidir ki, başqa ölkələr üçün də nümunə olacaq bir məsələdir.”

İ.Şaban qeyd edib ki, “Dostluq” yatağı Azərbaycanın müstəqillik illərində yeganə açdığı neft yatağı olan “Qarabağ”ın yaxınlığında yerləşir. Geoloji quruluşu ona bənzəyir. “Dostluq” yatağında neft-qaz layları mövcuddur. Onun geoloji neft potensialı 50 milyon tondan çoxdur. Həmçinin qaz ehtiyatları da var. Ona görə də həmin yatağın işlənməsi Azərbaycanın mövcud ixrac neft-qaz infrastrukturunu vasitəsilə həyata keçiriləcək. Bu baxımdan da, yatağın işlənməsində Azərbaycanın imkanları çərçivəsində hansı çətinlik olmayacaq. Bu isə hər iki ölkəyə 30 ildən artıq müddətdə, ehtiyat kimi yerin dərinliklərində qalmış karbohidrogen ehtiyatını nəhayət ki, bazarlara çıxarılması və onun bir əmtəənin dəyərə çevrilməsinə imkan yaradır ki, bundan hər iki ölkə kapital qazanacaq. Bu kapitalı təbii ki, özlərinin bildiyi kimi, öz rifahlarına xərclənməsinə yardım edəcək.

Həmsöhbətimiz qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycanın neft-qaz hasilatı, nəqli, ölkəmizin enerji potensialının daha da yüksəldilməsi istiqamətində yeniliklərin olacağını anons etmişdi. Memorandumun imzalanması tarixi hadisədir, Azərbaycanın neft-qaz strategiyasının inkişafında böyük əhəmiyyətə malikdir. Neft və qaz ixracatçısı olan Azərbaycanın həm də tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini artıracaq. Sənədin imzalanması Azərbaycanla Türkmənistan arasında energetika və nəqliyyat-kommunikasiya sahələrində əməkdaşlığın yeni mərhələyə qaldırılmasında çox önəmli addımdır. Sənəd, həmçinin Xəzər dənizinin dibinin bölünməsi üzrə dialoqun və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Bu layihənin çox böyük beynəlxalq və regional əhəmiyyəti vardır. Sözügedən sənədin imzalanması sübut edir ki, Xəzər dənizində bütün məsələlər dialoq və əməkdaşlıq mühitində həll oluna bilər.”

Yaqut Ağashəqizi

Təbiətə və insan sağlamlığına qarşı plastik terrora son

Ekspertlər plastik və polietilen paketlərə qarşı qadağaların tətbiqini alqışlayır və ənənəvi əvəzedicilərin tətbiqini məqbul sayır

Polietilen paketlərin və plastik qabların istehsalı təxminən 40 il əvvəl başlanıb, lakin biz onlardan geniş istifadəyə SSRİ-nin dağılmasından sonra başladırıq. 90-cı illərdə ekoloji təmiz kağız və parça torbalar, şüşə və karton qablar istifadə olunurdu. İndi isə hər şeyi polietilen torbalarda və ya plastik qablarda alırıq. Mağazalarda təklif edilən məhsulların demək olar ki, 99%-i polietilen və plastik qablaşdırılmamıdır. Lakin 2021-ci ildən etibarən bu sahədə vəziyyət dəyişir...

Azərbaycanda polietilen və plastik erası başa çatır

Bu il yanvarın 1-dən etibarən polietilen torbaların istifadəsinə qadağa qüvvəyə minib. İnzibati Xətlər Məcəlləsinə edilən dəyişikliyə görə, iyulun 1-dən etibarən isə birdəfəlik istifadə üçün nəzərdə tutulan plastik qarışdırıcı çubuq, çəngəl, qaşiq, bıçaq, boşqab və stəkanların istifadəsinə qadağa qüvvəyə minir.

Qalınlığı 15 mikrona qədər olan polietilen torbaların, habelə birdəfəlik istifadə üçün nəzərdə tutulan plastik qarışdırıcı çubuq, çəngəl, qaşiq, bıçaq, boşqab və stəkanların sahibkarlar tərəfindən idxalına, istehsalına, həmçinin ticarət, ictimai iaşə və digər xidmət obyektlərində istehlakçıya satılmasına və ya verilməsinə görə inzibati xətanın bilavasitə obyektə olan plastik materiallar müsadirə edilməklə, vəzifəli şəxslər min manatdan 1500 manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər 3000 manatdan 4000 manatadək məbləğdə cərimə ediləcəkdir.

Məcəllənin 275.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş xətlərin inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə-inzibati xətanın bilavasitə obyektə olan plastik materiallar müsadirə edilməklə, vəzifəli şəxslər 1500 manatdan 2000 manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər 4000 manatdan 5000 manatadək məbləğdə cərimə ediləcəkdir.

Qeyd edək ki, bu ildən etibarən Avropa İttifaqı ərazisində də yemək qabları, qəhvə çubuqları da daxil olmaqla birdəfəlik istifadə olunan plastik məhsulların qadağan edilməsi ilə bağlı qanun qüvvəyə minir. Qadağanın tərəfdarları deyir ki, plastiklər okeanların və şəhərlərin zibillərlə çirklənməsinin əsas mənbəyidir, onların həll olunması ilə onillər apara bilər.

Polietilen torbalardan imtina edən ölkələr getdikcə çoxalır

Hər il dünyada 1 trillona yaxın sellofan torba istehsal edilir. Hər 1 dəqiqədə isə 2 milyon polietilen

torba zibil qutusunda atılır. Polietilenin çürüyərək yox olması üçün təxminən 5-6 yüz il lazım gəlir. Bu torbaların və plastik qabların təbiətə vurduğu zərərin həcmi hesaba gəlməyəcək qədər çoxdur.

Qlobal istiləşmənin bir səbəbi də polietilen torbalarla çirkləndirilmiş təbiət hesab edilir. Cənubi Afrikada sellofan torbalara ironiya ilə "milli çiçək" adı verilib, çünki ölkənin hər yerində hər addımbaşı bu torbalar səpələnib. Banqladeşdə 1988 və 1998-ci illərdə baş verən dağıdıcı leysanın nəticələrinin ağır

gözləmək lazımdır: "Bu torbaların və qabların bəzi növlərinin qalıqlarının tamamilə yox olması üçün ən az 1000 il lazım gəlir. Bir çoxları düşünə bilər ki, bu paketlər də istehlak edildikdən sonra geri qaytarıla və yenidən istehsal edilə bilər. Doğrudur, bu, mümkündür, amma geri qaytarılan torbalar istehlak edilənin 1%-ni təşkil edir, 99% sellofan torba yenə də təbiətə atılır. Ayrıca təkrar istehsalı daha da təhlükəli və zərərli olur".

Sosioloqun sözlərinə görə, təbiətə atılmış polietilenlər isə çürüməyə başladıqdan sonra ətrafa zərərli kimyəvi maddələr yayır və bu maddələr torpağa, suya qarışaraq qida zəncirimizi yavaş-yavaş çirkləndirir: "Dənizləri, gölləri, çayları eynəcər hala salır, kanalizasiyaları tıxayır, yollarda sellofan torbalar

olmasının səbəbi məhz sellofan torbalarda görülür. Çünki ölkədəki bütün kanalizasiya xətlərinin qabağını bu torbalar kəsərək suyun sürətli axışını ləngidib. 1998-ci ildən bəri Banqladeşin paytaxtında polietilen torbalar qadağan edildi və alternativ variantlar istifadə edildi.

Karib dənizində isə plastik və polietilen zibillər ucsuz bucaqsız "dəniz" əmələ gətirib. Hesablamalara görə, dünya okean və dənizlərində hər 100 canlıdan 40-nin mədəsində plastik kütlə var.

İndi dünya ölkələrində bu prosesi yavaşlatmaq və dayandırmaq üçün müəyyən tədbirlər də görülür. İngiltərə, Hindistan, Keniya, Uqanda, Fransa, Amerika, Latviya və bu kimi bir çox ölkələrdə sellofan-plastik-polietilen torbaların istifadəsinə icazə verilmir. Gürcüstan da 2020-ci ildən bu məhsulların qadağan edilməsinə qərar verib.

Sosioloq: "Bu məhsullar həm insanı, həm təbiəti məhv edir"

"Altay" Sosial-iqtisadi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, sosioloq Elçin Bayramlı deyir ki, təxminən 10-15 dəqiqə istifadə etdiyimiz paketlərin təbiətdə bir neçə əsr çürümədiyini nəzərə alsaq, tezliklə global ekoloji böhranın yaranacağını

uçuşur. Bu ultrakimyəvi tullantılar suyu, torpağı və havanı zəhərləyir. Adı qaydada atıldıqda torpağı, suyu, yandırıldıqda isə havanı zəhərləyir. Ən böyük zərəri isə insan sağlamlığına vurur, xərçəngdən tutmuş hər cür xəstəlik yaradır".

ASAM sədri hesab edir ki, polietilen paket və plastik qab istehsalı neft və təbii qaz kimi bərpa olunmayan təbii enerjinin get-gedə azalmasına və çirkliliyinə gətirib çıxarır. Başqa bir tərəfdən, sellofan torbalar təbiətdə çürümədiyindən onların təmizlənməsi üçün xeyli xərc çəkilir.

Ekoloq: "Bu torbada saxlanan qidaların vitaminləri məhv olur"

Polietilen torbalardan imtina etdikdən sonra bir alternativ ehtiyacı var, bəs bunu necə etmək? Ekoloq Jurnalistlər Birliyinin sədri Cəmişid Quliyev deyir ki, daha sərfəli variant elə keçmişdəki kimi kağız və parça torbalardan istifadədir: "Xatırlayırsınızsa, bu torbaların istehsalından əvvəl bazar dükan tor halında hörülüş torbaları, parça torbalarla gedilirdi. Dükanlardan aldığımız ərzaq kağız torbalarda təklif edilirdi. Bir çox sivil ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da polietilen torbalar və plastik qabların istifadəsi qadagan edil-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

tərkihi çox qarışıqdır, yüzlərlə kimyəvi birləşmənin nəticəsində əldə edilir. Sellofan torbalar insan orqanizmində müxtəlif xəstəliklərin yaranmasına səbəb olur. Xüsusən də dəri xəstəlikləri".

Həkim deyir ki, əgər onlardan imtina edə bilmirsinizsə, o zaman onlardan yararlanarkən əvvəlcə etiketinə baxın - yeyinti, yoxsa sənaye məhsulları üçün nəzərdə tutulması barədə qeydə fikir verin: "Ola bilər ki, istifadə etdiyiniz polietilen torbadan hər hansı qoxu gəlir, rəngi əlinizə çıxır, o zaman torbadan birdəfəlik imtina etmək lazımdır. Yaxşı olar ki, parça, kağız, şüşə materiallardan olan paket və qablardan istifadə edəsiniz".

Sorğu: Əhali bu dəyişiklə bağlı nə düşünür?

Yeri gəlmişkən, Sağlam Cəmiyyət Hərəkatı polietilen torbalarla bağlı sorğu keçirib, nəticə çox maraqlı olub. Respondentlərə "Alış-verişdə hansı torbalardan istifadə edirsiniz?" sualı ünvanlanıb. Soğruda iştirak edən 49 nəfərdən 44-ü polietilen-sellofan torbalardan istifadə etdiyini deyib, 2 nəfər parça torbadan, 1 nəfər kağız torbalara üstünlük verdiyini bildirib. İştirakçıların 95 faizi sellofan paketlərin və plastik qabların qadağan olunmasına tərəfdar çıxıb.

Daha uzunömürlü və daha sağlam bir vəsitə olan parça və kağız torbaların istehsalı üçün o qədər də çox vəsait tələb olunmur. Həm də bunlar birdəfəlik deyil çoxdefələlik olduğundan israfçılığın və zibilləmənin qarşısı alınır, həm də ən əsası sağlamlığımız qorunmuş olur.

Bu barədə dəfələrlə həyəcan təbii çalışıb, ictimai müzakirələr aparılıb, nəhayət ki, bu problem həllini tapır. Leyla Əliyevanın rəhbərlik etdiyi IDEA (Ətraf Mühitin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Dialog) İctimai Birliyi bu sahədə layihələr həyata keçirib. Təşkilat Azərbaycanda ilk dəfə olaraq bio-parçalanan paketlərin istifadəsini reallaşdırır. Adi polietilen paketlərdən fərqli olaraq, bioparçalanan paketlər təbiətə atıldığı zaman asanlıqla çürüyür və torpağa qarışır. Bu işə hökumət səviyyəsində dəstək verilməlidir.

Lalə Mehralı

Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu, həyat boyu davam edə biləcək sosial və psixiatrik problemlərə səbəb olan xəstəlikdir. Əsasən həddindən artıq hərəkətlilik, diqqət problemləri və səbirsiz olmaq kimi əlamətlərlə özünü büruzə verir.

Amerika pediatriya assosiyasının verdiyi məlumata əsasən məktəb dövründə uşaqların 3-5 %-də bu problemə rast gəlinir. Ümumi olaraq əhalinin 5-7 %-i bu problemdən əziyyət çəkir. Bu zaman uşaqlar hərəkətlərinə nəzarət və diqqət etməkdə problem yaşayırlar. “Nə eləsən də yerində dayana bilməyən”, “xəyalpərəst”, “düşünmədən hərəkət edən”, “unutqan” və sair kimi xarakterizə olunan uşaqlardır. Uşaqlarda və ya gənclərdə hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu təyin etmək üçün əlamətlər 7 yaşından tez başlamalı və ən azı 6 ay müşahidə edilməlidir.

Bu hal ən çox oğlanlarda müşahidə edilir. Qızlarda isə daha çox diqqət defisiti əlamətləri müşahidə edilir. Bu əlamətlər normal uşaqda gözəniləndən daha şiddətli olmalıdır. Yeni hər aktiv uşaq hiperaktiv kimi dəyərləndirilə bilər. Həmçinin bu problem şəraitdən aslı olaraq həm məktəbdə, həm evdə və ya digər yerlərdə də özünü büruzə verməlidir.

Məsələn, məktəbdə çox sakit olan uşaq əgər evdə çox dəcəldirsə, bu, evdə valideynlə uşağın münasibətindən aslı olduğu düşünülür. Aktiv uşağın hərəkətləri uyğun, məqsədə çatmağa meyilli və davamı olan hərəkətlər toplusudur. Amma, hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu olan uşaqlarda belə deyildir. Ailə uşağını belə izah edir: futbolda ən çox qaçan uşaq odur. Lakin, uşaq topun arxasıya qaçmır. Mühit nə qədər qapalı, məhdudlaşdırıcı və diqqət cəmləşdiricidirsə uşaq da bir o qədər hərəkətlidir.

“Hiperaktivlik” və “Diqqət çatışmazlığı” sindromunda olan uşaqlarda çox maraqlandıqları işlərdə (məsələn kompüter oyunlarında) diqqət defisiti müşahidə edilmir. Bu da bəzən valideynlərdə sual yaradır.

“Hiperaktivlik” sindromu və “Diqqət çatışmazlığı”nın səbəbi genetikdir. Valideynlərin və ya müəllimlərin səhvlərindən yaranmır.

Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromunun əlamətlərinə görə 3 qrupa bölə bilərik:

1. Hiperaktiv - İmpulsiv tip uşaqlar;
2. Diqqət çatışmazlığı olan uşaqlar;
3. Kombinə (qarışıq) tip olan uşaqlar.

Hiperaktiv - İmpulsiv tip uşaqlarda həyatın ilk dövrlərindən etibarən özünü büruzə verə bilər. Bezi ailələr həttə bətdaxili dövrdən bu uşaqların hərəkətlərin daha çox olduğundan şikayətlənirlər.

Diqqət çatışmazlığı olan uşaqlar - ən əsas əlamət düşünmədən hərəkət etməkdir. Məsələn: söz kəsmək, sual qurtarmadan cavab vermək, topun arxasıya küçəyə qaçmaq, ağına gələn ilk şeyi demək kimi əlamətlər aiddir. Tam məlumatlanmamış və ya öyrənməmiş qərar qəbul etməyə çalışırlar. Nəticə etibarı ilə qərarlarında və cavablarında uğursuz olurlar. Bu

“Hiperaktivlik sindromu” və “Diqqət çatışmazlığı” nədir

**Nərmən Əzizova,
K.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat
Pediatriya İnstitutunun
həkimisi və dissertantı, Pediatriya.az
saytının təsisçisi**

uşaqlarda zəka və ya ağılda heç bir problem yoxdur amma, səbr çatışmazlığına görə hər zaman problemlə üzləşə bilərlər. Hətta belə problemlə üzləşən ailələrdə hirsliyinə (əsəblərinə) nəzarət etməkdə çətinlik çəkirlər. Ola bilər ki bu uşaqlar artıq kiçik yaşlarından valideynlərinin qəzəbləri ilə tez-tez üz-üzə gəlsinlər. Bu isə gələcəkdə onlarda şəxsi həyatlarında problemlərə səbəb ola bilər. Həmçinin bu uşaqlarda davranışlarının nəticələrini qiymətləndirə bilmirlər. Məsələn: növbəsini gözləyə bilmirlər, paylaşmaqda çətinlik çəkirlər, məğlub olmağı qəbul edə bilmirlər, istədikləri olmadıqda oyunu yarıda qoyub tərk edirlər və ya dalaşırlar. Bu problemlər nəticəsində get-gedə dostları tərəfindən kənarlaşdırılmalara, oyunlara qəbul edilməmələrə və uşağın yalnızlaşmasına səbəb olur. Bu isə öz növbəsində uşaqda depressiv vəziyyətin ortaya çıxmasına səbəb ola bilər.

Diqqət çatışmazlığı əsasən məktəb illərində daha çox özünü büruzə verir. Bu uşaqlar sinifdə oturmaq, diqqətini cəmləmə, qanunlara tabe olma, nizamlı olma, dostları ilə kömək etmə və yaxşı münasibət qurma kimi vacib olan məqamlarda problemlər yaşanırlar. “Diqqəti toplama” kimi əmrlər vermək bu uşaqlara kömək olmayacaqdır. Verilən dərsi sona çatdırmaqda əziyyət çəkirlər. Əl yazıları yaxşı olmur, imlada tez-tez səhvləri olur (ya hərflər qarışdırılır ya da yaddan çıxır).

“Hiperaktivlik sindromu” və “Diqqət çatışmazlığı”nda müşahidə edilmişdir ki;

Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu olanlar:

- * bütün məktəbi yarıda qoyanların 32-40 %-ni təşkil edir;
- * universiteti bitirmələri 5-10 % təşkil edir;
- * 50-70 %-ində dostları az olur;
- * 70-80 %-ində iş həyatlarında aşağı keyfiyyət görünür;
- * antisosial bacarıqlarla maraqlanmaları 40-50% arasındadır;
- * siqaret və zərərli vasitə istifadəsi bu problemdən əziyyət çəkənlərdə daha çox rast gəlinir;
- * depressiyaya girmə faizi 20-30 % arasında dəyişir;

* şəxsiyyət pozğunluğu 18-25 % arasında rast gəlinir;

* həyatlarını təhlükəyə atmaq və həyatda səhv istiqamət alma halları çox rast gəlinir.

“Hiperaktivlik sindromu” və “Diqqət çatışmazlığı”nda əlamətlər hansılardır?

Aşağıda göstərilən cədvəle uyğun olaraq diaqnoz qoymaq üçün ya iki qrupdan birində və ya hər ikisində yer alan əlamətlərin ən azı 2/3-si (6-dan çox) olmalıdır. Həmçinin əlamət-

Hiperaktivlik əlamətləri	Diqqət çatışmazlığı əlamətləri
Yerində dura bilmirlər	İşi (lahiyəni) başdan axıra kimi təqib edə bilmirlər (əməllərə riayət etmirlər)
Oturması ehtiyac olduqda oturma bilmirlər (əlini - ayağını hərəkət etdirir)	Diqqətlərini elədikləri işə və ya oyuna verə bilmirlər
Sessiz sakit oyun oynamaqda çətinlik çəkirlər	Evde və ya məktəbdə istifadəsi üçün lazım olan əşyaları itirirlər
Yerli yersiz qaçıb dırmaşırlar	Siz onunla danışanda sanki (tam) qulaq asmırlar
Çox danışirlər	Nüansları unudurlar
Çox vaxt verilən sual qurtarmadan artıq özləri cavab verirlər	Nizamsız hərəkət edirlər
Həmişə məşğuldurlar	Uzun müddət zehni işlə məşğul olmaqdan qorxurlar və bundan uzaq dururlar
Növbəsini gözləməkdə çətinlik çəkirlər	Unutqandirlər
Hadisələr və ya danışığlara girib yarıda kəsirlər	Maraqları tez zamanda başqa yere istiqamətlənə bilər

lər 7 yaşdan əvvəl başlamalı, minimum 6 aydan uzun müddət davam etməli və ən azı 2 müxtəlif şəraitdə yaranmalıdır.

Yaşa görə “Hiperaktivlik sindromu” və “Diqqət çatışmazlığı” əlamətləri dəyişirmi?

Uşaqlıq dövründən başlayıb həyatın sonrakı mərhələlərində 60-70% hallarda davam edir. İllər ərzində şəxsin həyat dövrünə görə dəyişə bilər: uşaqlıq, gənclik və böyüklük dövründə fərqli əlamətlər müşahidə edilə bilər.

“Hiperaktivlik” və “Diqqət çatışmazlığı” sindromu olan uşaqlarda yanaşı bu əlamətlərin görülmə ehtimalı da vardır:

- * Davranış pozğunluğu;
- * Depressiya;
- * Psixoloji problemlər (nə isə dayanmadan düşünür və ya hər hansı bir şeye həddindən artıq çox mənə verir, qorxular, qayğılar və s.);
- * İnkişaf gecikmələri (məsələn motor bacarıqlarda);
- * Öyrənmədə ləngimələr (oxuma, yazma, riyazi);
- * Tik problemləri;
- * Gecə yerini islatma.

Diaqnoz əsasən məktəb dövrü balşadıqda qoyulur. Təbii ki, ailənin mətbətdən qabaqki illərdə də bu barədə şikayətləri olur. Ailə daxilində bu o qədər də böyük problem yaratmasa da məktəb kimi qanunları olan, çox uşağın toplaşdığı yerlərdə bu əlamətlər gözə çarpan olur. Bu hallarda valideynlərə müəllimlərdə kömək olmalı vəziyyəti izah edəcək və yol göstərəcəkdir. Amma belə hallarda diqqətli olunmalıdır. Çünki, bəzən uşaqlarda yalnız “diqqət çatışmazlığı” əlamətləri olur. Bu xüsusən sakit uşaqlarda daha çox nəzərdən qaça bilər. Dövrümüzdə hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu diaqnoz qoymaq üçün xüsusi laborator və ya psixoloji test yoxdur.

“Hiperaktivlik” və “Diqqət çatışmazlığı” sindromunda müalicə tədbirləri Burada sindroma kompleks yanaşma və

cibdir. Valideynlərin maarifləndirilməsi, ailə psixoloji terapiyası, uşaqla psixiatrik məşğul olması, ətrafdakı insanların davranış dəyişimi, diqqət-bacarıqların artırılması üçün xüsusi metodlardan istifadə oluna bilər.

Həkimizin tərəfindən bu problemi aradan qaldırmaq üçün müxtəlif dərman preparatları (stimulantlar) təyin oluna bilər. Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromunda uşaq müalicə edilmədikdə gələcəkdə hər zaman problemlərlə çox rast gəlinəcəkdir. Yəni ilk illərdə yalnız məktəb problemləri olsa da, sonrakı illərdə dostları və ailə münasibətlərində xüsusən evliliklərində də problemlər ortaya çıxır.

Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu olan uşaqların valideynlərinə 17 əsas məsləhət:

Uşağınızı digər uşaqlarla müqayisə etməyin və uşaqlarının bir qədər çətinlikləri olduğunu qəbul edin.

1. Qaydalar və proqram uşağınıza hazırladıqda onun yaşını və şəxsi xüsusiyyətlərini nəzərə alın. Spesifik olmasına diqqət edin və onu yazıb gözlə görə biləcəyi yere asın.

2. Uşağınıza arada cəza versəniz belə o hər zaman sizi onun sevdiyini bilməlidir. Bu

onun özünə inamını artıracaq və psixoloji inkişafına müsbət təsir edəcəkdir.

3. Uşağınızla dərs və ciddi məşğuliyyətlər xaricində də onunla vaxt keçirin.

4. Uşağınızla söhbət etdikdə göz teması qurmağa çalışın. Belə olduqda uşağınız həm qulaq asdığını və dəyərli olduğunu hiss edəcəkdir. Həmçinin belə olduqda uşağınız diqqətini sizə doğru cəmləməyidə çalışacaqdır.

5. Ailə hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu olan uşaqlarda hər zaman münasibət qurmaqda çətinlik çəkir. Ona görə də ailələri səbirlə olmağa dəvət edirik.

6. Mənfi xüsusiyyətləri kimi uşağınızın müsbət xüsusiyyətlərini də ona bildirin. Bu müsbət xüsusiyyətlərinə görə ona arada mükafatlandırın. Bu mükafatlar onun üçün mənəli və güclü olmalıdır.

7. Tez-tez nələr etməli olduğunu təkrarlayın. Həmişə diqqət altında olduğunu hiss etsin.

8. Çox danışmaq məsləhət vermək yerinə bunu hərəkətlərinizdə də uşağa hiss etdirin.

9. Uşağınızın inanının, onun da özünə inanması çox vacibdir.

10. Hər bir uşağın fərqli xüsusiyyətləri, maraqları və bacarıqları vardır. Bunları kəşf etmək və dəstəkləmək valideynin borcudur.

11. Uşağınızı çalışın çox yükləməyin. Ona uğursuz olma ehtimalı da artacaqdır.

12. Uşağınızla “Tənbel, erköyün” adları verməyin. Uşağınızla belə ifadələr demək ona mənfi təsir edəcəkdir.

13. Uşağınızın problemlərini həll etməyə çalışdıqda onunla dalaşmaq və lazımsız inadlaşmaq problemləri daha da ağırlaşdırır. Bunlara yol verməməyə çalışın.

14. Hiperaktivlik və diqqət çatışmazlığı sindromu olan uşaqlar nə qədər tez müəyyənləşsələr və müalicə olunsalar bir o qədər yaxşılaşma daha çox müahidə ediləcəkdir. Bu problemə valideyn, müəllim və psixiatr birgə diqqətlə çalışmalıdırlar.

Tarixi faktları saxtalaşdırmaq olmaz. Xalqımız 2003-cü ildən bu günə kimi “müxalifət” deyilən qurumun hansı məqsədlərə və kimlərə quluq etdiklərini, ən əsası isə satqıncılıqlarını bilirdi. Və bu gün son 17 ildə Azərbaycan Prezidentinin öz xalqına göstərdiyi qayğı və bütün dünyanı ağışına alan koronavirusa qarşı mübarizədə ancaq vətəndaşların sağlamlığının prioritet olduğunu deyərək dövlət başçımız “Biz birlikdə güclüyük!” şüarı ilə bütün uğurlu addımları, 30 il həlli müşkülə dönnənən qondarma “Dağlıq Qarabağ” probleminə birdəfəlik “net” deyən, 44 gün davam edən Vətən Müharibəsinin dəmir yumruq siyasətinin müəllifi Prezident, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev cənablarının “İRƏ-Lİ!” əmri ilə Güclü Ordumuzun rəşadətli əsgər və zabitlərimizin igidliyi ilə Qarabağ Azərbaycandır! Qələbə qazanması xalqımızın həmrəy və birliyi və Prezidentimizin istər siyasi, istər iqtisadi, istərsə də xarici siyasət sahəsindəki bu uğurları isə müxalifəti təşvişə salıb.

Abırsızdan “abır” olmaz

Çünki Erməni təcavüzü, içimizdəki “beşinci kalon”, koronavirus. Hansı daha təhlükəlidir? Çünki Vətən Müharibəsi zəfərini həzm edə bilməyənlər Paşinyan səviyyəsində irəli gedə bilməzlər. Məhz AXCP sədri Əli Kərimlinin əlaltısı olan “Milli Şura” xainlərinin Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz zəfərlərimiz ətrafında erməni dəyirmanına su tökməklə abırsızlıqla xidmət etdiyini göstərməkdədir. İstər Əli Kərimlisi, istər Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Sevinc Osmanqızı, Tofiq Yaqublu və bu kimi cəmiyyətə, millətə, xalqa yararsız olan bu abırsız satqınlar qlib xalqı, qalib əsgəri, qalib dövləti öz bazar və çayxana düşüncələri ilə ört-basdır etməklə birbaşa olmasa da, dolayı yollarla erməni aşnalarına çatdıran bu erməni əlaqları elə belə düşüncəli olmalıdırlar. Bir də erməni ayaqqabısının silinməsinə lazım olmayan “tryapkalar” elə zənn edirlər ki, xalq onların əməllərini unudublar? Qətiyyən! Tarix unudulmur - hər kəs etdiyi əməllərin cəzasını mütləq yaxın zamanlarda çəkəcək...

Tarixi düşünlər haçalandıqca...

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə xalqa müraciətlərində bildirib ki, torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsidir: “Əgər 1992-ci ildə onlar qanunsuz yollarla hakimiyyətə gəlməseydilər, əgər dövlət çevrilişi etməseydilər, bəlkə də, torpaqlarımız işğal altına düşməyə bilirdi. Əlbəttə ki, tarixə qayıdıb nə ola bilirdi, nə olmaya bilirdi demək çox çətindir. Ancaq hər halda, torpaqlarımızın işğal altına düşməsində onların birbaşa iştirakı, əli var və bu məsuliyyəti onlar daşıyır. Çünki 1992-ci ilin yaz aylarında hakimiyyət uğrunda mübarizə pik həddə çatmışdı. Azərbaycanda daxili çəkişmələr baş alıb gedirdi, kaos, böhran yaranmışdı, siyasi böhran yaranmışdı və hakimiyyət uğrunda mübarizə çox ciddi fəsadlara gətirib çıxarmışdı. Ermənistan isə bundan istifadə edərək torpaqlarımızı zəbt etməyə davam edirdi. Şuşa və Laçının işğal altına düşməsindən sonra vəziyyət kritik həddə çatdı. Bundan istifadə edən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi dövlət çevrilişi edərək hakimiyyətə gəldi. Ancaq ondan sonra nə oldu? Ondan sonra bütün söylərini öz laxlamış hakimiyyətini möhkəmləndirmək, ölkəmizdə repressiyalar təşkil etmək, senzuranı tətbiq etmək və digər antidemokratik addımlar atmağa yönəldi. Torpaqlarımız işğala məruz qalırdı, mülki əhalimiz öz dedə-baba torpaqlarından didərgin salınırdı, Azərbaycan Xalq Cəbhəsi, onun rəhbərliyi ancaq bir məqsədi güdürdülər ki, öz ciblərini doldursunlar, öz yaxın adamlarını vəzifələrə təyin etsinlər və öz hakimiyyətinin ömrünü uzatsınlar. Kəlbəcərin işğal altına düşməsi bax, bu çirkin addımların nəticəsi idi. Başqa cür ola da bilməzdi. İndi gənc nəsıl xatırlamır, ancaq bilməlidirlər ki, o vaxt Azərbaycana kimlər rəhbərlik edirdi, hansı bilik sahibləri, hansı səriştə sahibləri. O adamların heç

bir təcrübəsi yox idi. O adamlar - o vaxt rəhbərlikdə təmsil olunmuş adamlar, yüksək postlar tutmuş adamlar bir gün belə heç bir idarəyə, heç bir kiçik bir müəssisəyə rəhbərlik etməmişdilər. Onlar ölkəni, xüsusilə böhranlı vəziyyətdə olan ölkəni necə idarə edə bilərdilər? Amma onların vəzifə

hərsliliyi, tamahı, iştahası, görməmişliyi Azərbaycanı bax, bu vəziyyətə gətirib çıxardı. Baxın, görün, Azərbaycanı o vaxt kimlər idarə edirdi?! Parlamentin sədri kiçik elmi işçi idi, özü də uğursuz bir elmi işçi idi. Dövlət katibi - komsomoldan çıxmış karyerist, özü də sonrakı mərhələdə öz liderinə xəyanət etmiş, onun kürsüsünə, kreslosuna göz dikmiş, onun ölümünə hamıdan çox sevinmiş və ondan sonrakı həyatını, sadəcə olaraq, xarici dairələrin idarəsi altında keçirən bir adam. Onlardan hansı idarəçilik gözləmək olardı? Onlardan hansı vətənpərvərlik gözləmək olardı? Hansı peşəkarlıq gözləmək olardı? Xarici işlər naziri. Heç bir dildə danışa bilməyən təsadüfi bir adam, fizika müəllimi. Hansı ki, ümumiyyətlə, başa düşmərdü xarici münasibətlər nədir, beynəlxalq norma, prinsiplər nədir? Sadəcə olaraq, turist kimi ora-bura gedirdi və ağzına gələni danışdı. Müdafiə naziri, riyaziyyat müəllimi. Riyaziyyat müəllimi müdafiə naziri ola bilərmə? Məhz bu riyaziyyat müəllimi Şuşanı düşməne təhvil verdi. Deyirdi ki, Şuşa əldən gedərsə, başıma güllə vuracağam. Bu günə qədər orada-burada sülənin. Şuşanı biz qaytarmışıq, biz. Siz satmışınız onu, xalq xainləri. Daxili işlər naziri. Quldurluq baş alıb gedirdi, jurnalistlər həbs olunurdu, döyülürdü, canlı efirdə məşinlərin yük yerinə atılırdı. Bu idi Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin rəhbərləri. Baş nazir elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi. Baxın, bu təzadlara baxın. Ölkə iqtisadiyyatını bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qabağa aparmağa məsul olan adam elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi. Hansı idarəçilik, hansı islahatlar, hansı müdafiə qabiliyyəti təmin oluna bilirdi? Bizim dərdimiz və faciəmiz budur ki, təsadüfi adamlar hakimiyyətə gəldilər, hakimiyyəti qanunsuz yollarla qəsb etdilər və ölkəmizi uçuruma apardılar”.

Göründüyü kimi, tarix unudulmur - hər kəs etdiyi əməllərin cəzasını mütləq yaxın zamanlarda çəkəcək. Dövlət başçısı onu da bildirib: “Öz laxlamış hakimiyyətini saxlamaq üçün vətəndaş müharibəsi başla-

mışdılar. Öz əsgərlərini əsir götürmüşdülər. Gəncəni bombalamışdılar. Bunu heç kim unutmasın! Bilməyənlər bilsinlər və gənc nəsıl bunu bilsin, kim bizi bu bəlaya saldı? Kim bu bəlanın səbəbkarıdır? Kim bir milyon insanın ağır vəziyyətə düşməsinin səbəbkarıdır? O vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti. Əslində, indi paralel aparsaq, onların obrazı elə bil kollektiv Paşinyandır - savadsız, biliksiz, iradəsiz, qorxaq, fərari, idarəetmədə heç bir təcrübəsi olmayan, xarici dairələrin təsiri altında olan, onların əli ilə idarə olunan və öz ölkəsini məhv edən. Bax, kollektiv Paşinyandır onlar. Onları tanımayanlar, əgər onlar haqqında hər hansı bir təsəvvür yaratmaq istəsələr, Paşinyana baxsınlar. Onun addımlarına baxsınlar və onun simasında o vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin və ölkə rəhbərliyinin simasını görəcklər”.

Radikal fikirli, “görməli hüquqşünas”, “millət fədaisi” satılıb-satan Əli Kərimli, öz savadsızlığı və səviyyəsizliyi ilə seçilən, mətbuat orqanı ilə informasiya agentliklərini fərqləndirə bilməyən Qənimət Zahid və kökü, mənəviyyəti erməni xislətli, erməni

Çünki istər dələduzlar yuvası olan “Milli Şura”, istər “beşinci kalon”un cinayətkar virusları anlamalıdırlar ki, indi 90-cı illərin əvvəlləri deyil ki... Bu vicdansız və əxlaqsızlar bunu anlama bilməzlər. Anladıqları o idi ki, ölkədə 90-cı illərin rüzgarlarını əsdirməyə cəhd etmək. Həmin dövrdə yaşanan gərgin hadisələr, anarxiya, özbaşınalıq və kaos yaddaşlara əbədi həkk olunub.

Göründüyü kimi, tarix unudulmayıb. Arzuolunmaz ssenari düzənləmək istəyənlər isə unudublar ki, nə dövlət həmin dövlətdir, nə cəmiyyət! İndi dövlət çox güclüdür, cəmiyyət isə ağır-qaradan seçə bilir. Əldə olunan nailiyyətlər və qələbələr sırasında təhlükəsizlik, güclü ordu, əmin-amanlıq, sabitlik, inkişaf və sosial rifah öndə gəlir. Və bu satqın, erməniyə nökrçilik edənlər anlamalıdır ki, Azərbaycanın Müzəffər Ordusu, igid əsgər və zabitlərimiz və Qalib, Lider Sərkərdəsi İlham Əliyevin dəmir yumruq siyasəti ilə xalqımız doğma torpağına - Qarabağa qovuşdu.

AXCP və “Milli Şura”nın xain mövqeyi

Bu gün AXCP və “Milli Şura” açıq-aydın xain mövqeyini nümayiş etdirməkdədir. Bu real amildir ki, tarixi ədalət və haqq uğrunda aparılan müharibədə xalq iqtidar və müxalifət cəbhələrinə bölünməz, bunu etmək istəyən qüvvələr isə düşmənin yanında duranlardır. Və bu gün AXCP və “Milli Şura”, Sevinc Osmanqızının “OsmanqızıTV”, Qənimət Zahidin “Azərbaycan saati” və bu kimi ikiyaqlılar əldə olunan Qələbəni və torpaq uğrunda vuruşan və şəhid olanları təhqir etməklə, düşməni qoltuğuna sığınmaqla xalqa, dövlətə əsl xain olduqlarına və nə zaman,sa, bütün bunlara görə mütləq, amma mütləq cavab verməli olacaqlarını bilməlidirlər!

Çünki Sevinc Osmanqızı erməni bayrağını qoruyan bandit, xuliqan, vətənsüvəndir

Bu o Osmanqızıdır ki, erməni siyasi mətbəxində hazırlanan tezislər əsasında bayrağının və şəhidinin qürurunu qoruyan azərbaycanlılara bandit deyirdi. Sevinc Osmanqızının içində Azərbaycana nifrət, azərbaycanlılara kin formalaşmış.

Bir azərbaycanlı üçün onun torpağı, bayrağı müqəddəsdır, qeyrətdır, namusdur. Kiçik yaşlı azərbaycanlıdan tutmuş yaşlısına qədər hər kəs bayrağını daim əlində və başının üzərində tutar, himnini oxuyanda həyəcanlanır, qürrelənər. Amma Əli Kərimli, Gültəkin Hacıbəyli, Cəmil Həsəni, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Arif Məmmədov, Qənimət Zahid kimi bandit, vətənsüvənlər erməni qoltuğuna sığınmaqla, tula payına görə mənliklərini alçatmağı üstün tuturlar. Daha doğrusu, üzərlərinə tüpürsələr də, o biri üzərlərinə çevirən alçaq və mənəviyyətsizlərdir.

Bundan sonra isə söz xalqındır. Əsgəri-mizə, dövlətimizə şər atan bu şarlatanlar yığınının xalq sözünü deməli, onlara yerini göstərməklə yanaşı, əlbəttə ki, hüquq-mühafizə orqanları da belə məsələlərə biganə qalmamalıdır. Vətən, dövlət, xalq xainləri, düşməne işləyən bu satqınlar yığnağı hüquqi çərçivədə də cavablarını almalıdırlar. Çünki xalqımızın və dövlətimizin maraqlarına qarşı çıxmaq Vətənə xəyanətdən başqa heç nə deyil! İnanırıq ki, Vətənə və dövlətə qarşı xəyanət yolu tutan bu satqın və naqis xəyanətkarlar gec-tez öz layiqli cəzalarını alacaqlar!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Hər kəs etdiyi əməllərin cəzasını çəkəcək...

təxribatına qahmar çıxan Sevinc Osmanqızı, satqınlığını hər cür formada nümayiş etdirən Arif Məmmədov, “Yurd” şefinin trypkası olan Cəmil Həsəni, özünü “Milli Şura”nın “primadonnası” Gültəkin Hacıbəyli, “hüquq müdafiəçisi” Vidadi İskəndərli və bu kimi xalqın düşmənləri usanmaq bilmədən təcavüzkar ölkənin özləri kimi başı boş, savadsız Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın müdafiə edən çıxışlar etməsinə nə ad vermək olar? Vicdansızlıq və nankorluq! Bir də, taylı-tayını tapar. Bu satqınların mənəvi aşınmaya uğradıqları ilə yanaşı, etnososioloji varlıq olaraq erməniləşdiklərini, tarixi düşmənlərimizlə eyni mental xüsusiyyətləri paylaşıqlarını ortaya qoyurlar.

Hər kəs etdiyi əməllərin cəzasını çəkəcək

Həm də xalqın qarşısında. 28 il “müxalifətdəyəm” deyənlərin əqidəsi, məsləki, satqınlığı, əxlaqsızlığını zaman, özü də dünyanı ağışına alan koronavirusun baş aldığı bir dövrdə elə üzə çıxarır ki, virus qalır bir yana, AXCP-nin Rəyasət Heyətinin “zoom iclasları” ilə Əli Kərimli başda olmaqla neinki müxalifəti, bütün insanları aşılamaqla bir daha əsl simalarını göstərdilər. Və bu gün yenidən təcavüzkar Ermənistanın törətdiyi təxribatlarına həmişə dəstək verən radikal müxalifət, xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimli, Gültəkin Hacıbəyli, Cəmil Həsəni, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Arif Məmmədov kimilər necə ki, iş çətinə düşən kimi, “dövlətin yanında-yıq”, vəziyyət stabilləşən kimi olurlar iblis.

AXCP rəsmiləri Əli Kərimlini belə ifşa edirlər!

Cəbhəçilərin “siyasi mühacir” statusu üçün saxta arayış və vəsiqə biznesindən doğan reallıqları bu gün də gündəmdə qalmaqdadır

AXCP sədri Əli Kərimlinin və onun xarici ölkədəki missionerlərinin, xüsusilə müavini Qənimət Zahidin onlara müraciət edərək “siyasi mühacir” statusu almaq istəyənlərə vəsiqə, eləcə də arayış satmaları ətrafında ortaya çıxan çoxsaylı və danılmaz faktları bu gün də gündəmdə qalmağa davam edir. Lakin bu faktları daha dərinlən təhlil edəndə qədər digər bir fakta da toxunmamaq olmur.

Daha dəqiq desək, hər ilin sonunda, ya da yeni ilin əvvəlində siyasi partiyaların ənənəvi olaraq verdikləri hesabatları haqqında qeyd etmək yerinə düşər. Və yalnız hakim YAP deyil, eyni zamanda fəaliyyət göstərən bir sıra parlament, yaxud parlamentdən kənar müxalifət partiyaları bu ənənəyə sadıq qalaraq il ərzində gördükləri işlər, xərclər və s. məsələlər ətrafında həm üzvlərinə, həm də bütövlükdə ictimaiyyətə hesabatlar verirlər. Bu sıralamada isə fəaliyyətlərini radikalıq, pozuculuq və s. istiqamətlərdə quran sözdə müxalifət partiyalarından başqa. Həmin partiyaların başında dayanan siyasi təşkilat isə yenə Əli Kərimlinin sədrlik etdiyi AXCP-dir.

Bu bazanın bazarkomunun

Əli Kərimli olması faktı artıq sirr deyil

Əbəs deyil ki, normal siyasi düşüncəyə, dövlətçilik maraqlarına xələl vurmayan siyasətə xidmət edən partiyaların xalqdan, cəmiyyətdən gizlin hər hansı məqsədləri olmadığını görə, istər müsibət məqamları, istərsə də nöqsanları açıqlayırlar. AXCP-nin isə bu ənənədən kənar qalması özü-özlüyündə həmin partiya və onun rəhbərliyi ətrafındakı qaranlıq məsələlərin, mü-

əmmələrin olduğu fikrini yadır, sonra isə ifşa edir. Bu baxımdan, yazının əvvəlində bilavasitə saxta arayışlar, vəsiqələr üzərindəki bazar faktoruna toxunulub və bu bazanın bazarkomunun Əli Kərimli olması faktı artıq sirr deyil. Yəni bu kimi qanunsuz maliyyə maxinasıyalarının təməlinə AXCP sədrinin “beyin məhsulu” dayanır. Suallar isə çoxdur. Məsələn, sual edilə bilər ki, hər bir rayon təşkilatından alınan aylıq 300 manatın, Saleh Rüstəminin Avropa ölkələrindən hər ay göndərdiyi 25-30 min dolların, qrant və ianələrin hesabı və vergisi barədə nəyə görə danışılmayıb? Əli Kərimli niyə cəngüdənlərini hansı maliyyə ilə saxladığını, bahalı maşın, villaları nə ilə aldığı, oğlunun ABŞ-da, qızının Britaniyada necə bahalı həyatla təmin edildiyini açıqlamır? Yaxud, cəbhəçi trollar və Əli Kərimlinin mirzələri bu suala cavab vermək yerinə hansı məqsədlə danılmaz faktları öz saxta, yalan və böhtan xarakterli dezinformasiyaları ilə ört-basdır etməyə cəhdlər göstərirlər? Yalnız Əli Kərimli deyil, eləcə də onun rəhbərlik etdi-

yi siyasi mühacir alveri çetəsinin Avropa təmsilçisi Qənimət Zahid də həmin əməllərinə görə qanun qarşısına çıxıb-cavab verməyə məhkumdurlar.

Yeri gəlmişkən, istər əvvəllər, istərsə də indi Əli Kərimlinin ifşası ilə məşğul olan cəbhəçilər də var ki, onların bu şəxs haqqında irəli sürdükleri fikirləri gərçəklikləri əks etdirir. Eqsos, özündən başqa kimsəyə hər hansı üstünlük şansını verməməsi, xudbinliyi, kini və xəbisliyi faktiki olaraq sübuta yetirilən AXCP sədri əsliində bütün bunlardan sonra istefaya getməli, günahlarını etiraf edərək, xalqın qarşısına çıxıb üzr istəməlidir. Amma reallıq budur ki, onda bunu etmək üçün nə cürət, nə də ləyaqət var. Məhz ona görə də, yenidən bir sıra detalları dəyərli oxucu auditoriyasının diqqətinə çatdırmağı lazım bilirəm. Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, bununla da iş bitmir. Çünki yalnız Əli Kərimli deyil, eləcə də onun rəhbərlik etdiyi siyasi mühacir alveri çetəsinin Avropa təmsilçisi Qənimət Zahid də həmin əməllərinə görə qanun qarşısına çıxıb-cavab verməyə məhkumdurlar.

DİN-dən saxta profillərlə bağlı XƏBƏRDARLIQ

Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) sosial şəbəkələrdə saxta profil iştirakçıları ilə bağlı vətəndaşlar müraciət edib. Nazirliyin Mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumatda bildirilir ki, son günlər Daxili İşlər Nazirliyinin adından və loqotipindən istifadə etməklə sosial şəbəkələrdə icazəsiz və saxta səhifə, kanal, profillər yaradan, işlədən, o cümlədən özünü polis əməkdaşı kimi təqdim edən şəxslərin sayı artmaqdadır: “Belə profillərin yaradılması, işlədilməsi yolverilməzdir və qanunla müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət yaradır.

Həmin səhifə və profillərdə polisin fəaliyyətinə dair təhrirolunmuş yanlış məlumatlar yerləşdirilir, vətəndaşlar tərəfindən ünvanlanmış suallara səhv cavablar yazılır.

Ona görə də sosial şəbəkə izləyicilərinə saxta səhifə və profillərdən istifadə etməməyi tövsiyə edirik.

İctimaiyyətlə əlaqələrin daha da genişləndirilməsi, polis-vətəndaş və polis-media münasibətlərinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə Daxili İşlər Nazirliyinin sosial şəbəkələrdə yaradılmış rəsmi səhifələri fəaliyyət göstərir. Kəmalımızın “bio” bölməsindən səhifələrimizə keçid edə bilərsiniz”.

Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının iclası keçirilib

Azərbaycan Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının növbəti iclası keçirilib. Toplantını açan komissiya sədri, Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının rəhbəri Müşfiq Ələsgərli gündəlikdə duran məsələlər barədə məlumat verib. Pandemiya ilə bağlı durumu nəzərə alaraq, şikayətçilərin və şikayət olunanların onlayn qaydada dinlənilməsinə qərar verilib.

Şuradan SİA-ya bildirilib ki, komissiya “A+CO” MMC-nin “Realmedia.az” analitik informasiya portalına qarşı şikayətini araşdırıb. Şikayətçi, “A+CO” MMC-nin nümayəndəsi Rüstəm Məhərrəmov bildirib ki, xəbər portalında 5 dekabr 2020-ci il tarixdə dərc edilən yazıda təmsil etdiyi müəssisənin və onun təsisçisinin şərəf və ləyaqətinə, işgüzar nüfuzuna xələl gətirən məqamlar yer tutub. O, “Xırdalanda ki Elbrusun “Şərab evi”ndə işçilərin əməyi quldurcasına istismar olunur” sərlövhəli məqalədəki ittihamın qondarma xarakter daşdığını, reallığı əks etdirmədiyini bildirib. Bununla yanaşı, şikayətçi yazı müəllifini qarşı tərəfin rəyini öyrənməməkdə, dəqiqləşdirmə aparmamaqda qınayıb.

“Realmedia.az” analitik informasiya portalının baş redaktoru Ramin Məhəmmədov isə Komissiya üzvlərinə bildirib ki, materialın yayılmasında hər hansı qərəz olmayıb, həmçinin məqalə yayımlandıqdan sonra qarşı tərəfə öz mövqeyini ifadə etmək üçün şərait yaratmağa hazır olduqlarını bildiriblər. Şikayətçi və şikayət edən arasındakı öncəki danışıqlar şifahi formada, telefon vasitəsilə həyata keçirilirdi üçün deyilənlərin reallığını isbatlamaq mümkün olub. Bununla yanaşı, Komissiya üzvləri bildiriblər ki, narazılıq doğurmuş yazıda “Azərbaycan Jurnalistlərinin Peşə Davranışı Qaydaları”nın balans prinsipi pozulub - material birtərəfli qaydada, qarşı tərəfin mövqeyi öyrənilmədən yayımlanıb. Komissiya “Realmedia.az” informasiya portalına tövsiyə edib ki, qarşı tərəfin öz mövqeyini ifadə etmək hüququnu tanısin, təkid etmək üçün şərait yaratsın.

“Rəsmi xəbərlərdə bildirirdilər ki, gün ərzində 13-15 nəfər həlak olur. Amma gözümün şahidi olmuşam ki, bir gündə 300-400, hətta 500 nəfər ölürdü”. SİA xəbər verir ki, bunu ikinci Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş erməni könüllüsü Ermənistanda yayımlanan internet TV-lərdən birinə verdiyi müsahibəsində bildirib.

“Mənə 1971-ci ilin avtomat silahını vermişdilər. İki dəfə atəş açmaq istədim, atmadı. Yalnız bir neçə gün sonra onu dəyişdirdilər. Nə gecəgörmə ci-hazlarımız, nə də digər sursatımız yox idi. İstəyəndə deyirdilər ki, Rusiyada tanışlarınız varsa, deyin onlar alıb-göndərsinlər”, deyərək bildirib və qeyd edib ki, hazırda revansizmdən danışanların əksəriyyəti həmin müharibədəki vəziyyətdən bixəbərdirlər.

“Yenidən müharibə başlasa, 100% heç kim getməyəcək”

Erməni silahlı birləşmələrinin silah-sursatları, texnikaları necə atıb-qaçdıqlarını deyən erməni könüllüsü bildirib ki, hətta minalarla dolu olan maşınlar bu gün də işlədilməmiş vəziyyətdə mövqələrdə qalmaqdadır. Hərbi maşınlar isə köhnə və yararsız vəziyyətdə idi, xodlanmırdılar. Lazım olarsa, onların yerlərini göstərə bilər. Hamısı necə aparılıbsa, orada da qalıb.

“Yenidən müharibə başlasa kim gedəcək? Nə ilə gedəcək? Kürəklə, yoxsa qazma ilə? Məgər belə mühari-

Erməni könüllüsü: “Bir gündə 300-400, hətta 500 nəfər ölürdü”

bə aparmaq olar? 100 faiz heç kim getməyəcək”, deyən erməni könüllüsü qeyd edib ki, müharibəyə qədər o və digərləri belə düşüncədə idilər: “Biz müharibəyə gedəndə elə bilirdik ki, hərbi təchizat tam şəkildə təmin olunacaq. Ancaq mühari-

bəyə gedəndən sonra uşaqları zirehli gödəkçələrsiz, dəbilqəsiz, hətta botinkasız göndərirlər. Tələb edəndə də deyirdilər ki, yoxdur, gözləyin, iki gündən, üç gündən sonra verəcəklər”.

“Əgər deyirlərsə bu müharibə erməni əsgərləri üçün ət maşını idi, bu, doğrudur”

“Sonra isə nəinki iki-üç gün, artıq 2-3 saatdan sonra həmin uşaqlar yox olurdular, ölürdülər”, deyən erməni könüllüsünə görə, postları saxlamaq mümkün deyildi: “Yağışda, gecə vaxtı postu necə saxlamalıydıq? Qazma-kürəklə? Kamikadzelər, PUA-lar havaya qalxırdı və hər yeri bombalayır, vəssəlam”.

“Biz özümüz nə qədər adamları torpaq altından çıxarıb sonra da dəfn edirdik”, deyən müsahib bildirib ki, onların ayaqları, yarı bölünmüş bədənələrini, qollarını ayırı-ayrılıqda, hətta tamamilə yanmış kül halında tapıb-dəfn edirdilər: “Sanki ikinci Əfqanıstan idi, Suriya idi. Qarabağ bu qədər vaxtda belə bir müharibə görməmişdi. Əgər deyirlərsə bu müharibə erməni əsgər-

ləri üçün ət maşını idi, bu, doğrudur”.

“Bizimlə onların (azərbaycanlıların) birgə yaşamaları mümkün deyil”

Onun sözlərinə görə, insanlar artıq geri dönmək fikrində deyillər. “Əgər Ağdam Azərbaycan tərəfdədirsə, demək, Əsgərana heç kim geri qayıtmıyacaq. Oraları iki km məsafə ayırır. Adamlar evlərini satmağa başlayırlar. Sata bilməyənlər isə yandırırırlar. Bizimlə onların (azərbaycanlıların) birgə yaşamaları mümkün deyil. Heç nəyə görə bu qədər adamları itirdik. Deyirdilər ki, 7 rayonu geri qaytarırıq, adamlar da bunu anlayacaqdılar. Amma bu, baş vermədi”.

Rövşən RƏSULOV

“Nar” Qarabağ müharibəsi veteranları üçün xüsusi güzəştlər təqdim edir

hər zaman minnətdar olacağıq! #SalamQarabağ

“Nar” Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə iştirak etmiş qəhrəmanlarımız üçün xüsusi güzəştlər təqdim edir. Xüsusi güzəştlərdən faydalanmaq üçün 21 yanvar tarixindən etibarən, “Nar” mərkəzlərindən birinə yaxınlaşaraq müvafiq sənədi təqdim etmək kifayətdir. Əlavə məlumatı mobil opertorun nar.az veb sahifəsindən əldə etmək mümkündür.

Qeyd edək ki, “Nar” torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda hərbi əməliyyatların getdiyi dövrdə bir çox sosial əhəmiyyətli layihələr həyata keçirib, cəbhəyanı bölgələrdə yaşayan şəxslərə dəstək olub. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda vuruşmuş bütün müharibə iştirakçılarına

“Dostluq” Azərbaycan-Türkmənistan dostluğunu möhkəmləndirəcək?

21 yanvar 2021-ci il tarixində Aşqabad şəhərində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalanması tarixi hadisə kimi qiymətləndirilir. Çünki çox uzun müddətdir ki, bu məsələ 2 ölkə arasında həll olunmamış qalırdı və narazılığa səbəb olurdu. Nəticədə, 2 ölkənin su sərhədlərində yerləşən bu yataqdan ədalətli olaraq hər 2 ölkə bəhrələyə biləcək, üstəlik şərq qonşumuzla münasibətlərimiz daha da yaxşılaşacaq.

“Dostluq” yatağı üzrə sazişin imzalanması tarixi hadisədir

Azərbaycanda neft sənayesi-nin tərəqqisi ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümumilli liderin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1970-1980-ci illər Xəzər dənizində yeni yataqların kəşf olunması, ölkəmizin neft emalı, neft-kimya sənayesi-nin yenidən qurulması və modernləşdirilməsində dönüş mərhələsi kimi dəyərləndirilir.

1970-ci illərə qədər Xəzər dənizində istifadə olunan texniki vasitələr yalnız dənizin dərinlikliyi 40 m-ə qədər olan sahələrində işləməyə imkan verirdi. 1970-1980-ci illərdə Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə respublikaya dəniz yataqlarının işlənilməsi üçün yeni müasir avadanlıqlar- qazma qurğuları, borudüzən gəmilər, 2500 ton yük qaldıra bilən “Azərbaycan” kran gəmisi, geofiziki kəşfiyyat işləri aparan gəmilər və başqa texniki vasitələr gətirildi.

1970-ci ildə “Xəzərdenizneft” İstehsalat Birliyi (İB) yaradıldı və SSRİ Neft Sənayesi Nazirliyi Xəzərin bütün sektorlarında geoloji-kəşfiyyat, qazma, işləmə, istismar və digər işlərin aparılmasını Azərbaycan neftçilərinə həvalə etdi. Dənizin 200 m dərinliyindəki sahələrdə işləməyə imkan verən “Self” tipli yarımdalma üzən qazma qurğularının alınması nəticəsində dənizin daha dərin sahələrində zəngin neft və qaz yataqlarının kəşf olunmasına imkan yarandı. 1975-ci ildə “Bulla-dəniz” yatağının işlənilməsinə başlanıldı.

1979-cu ildə “Günəşli”, 1985-ci ildə “Çıraq”, 1988-ci ildə “Azəri”, 1989-cu ildə “Kəpəz” yatağı aşkar edildi. Bu yataqların işlənməsi nəzərdə tutulmuşdu, lakin SSRİ-nin dağılması nəticəsində bu məsələ bir müddət diqqətdən kənarda qaldı. 90-cı illərin əvvəllərində isə xarici neft şirkətləri ilə danışıqlar və 1994-cü ildə imzalanmış Əsrin Müqaviləsi” nəticəsində həmin yataqların istifadəsinə başlanıldı. Bunlar hazırda ən böyük həcmdə neft çıxardığımız yataqlardır.

Azərbaycan həmişə Xəzəri dostluq və əməkdaşlıq dənizinə çevirmək siyasəti yürüdü

“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması Xəzər dənizinin mineral sərvətlərindən istifadə üçün dünyanın aparıcı neft şirkətlərinin və xarici investisiyaların cəlb edilməsi üzrə çox mühüm siyasi addım olmuş, bu istiqamətdə ilk dəfə olaraq Xəzər dənizində beynəlxalq əmək-

da Saziş”in imzalanmasına nail olunmuşdur.

Xəzər dənizinin şimal hissəsinin dibinin bölünməsi üzrə razılaşma əldə olunmuşdur ki, bu da öz növbəsində bütün sahilyanı ölkələr arasında Xəzər dənizinin hüquqi statusunun müəyyən edilməsi üzrə beşərəfli formatda aparılan prosesə güclü təkan vermişdir.

Xəzəryanı dövlətlər arasında qarşılıqlı kompromis və mövqelərin yaxınlaşması nəticəsində 12 avqust 2018-ci il tarixində “Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında” Konvensiya imzalanmışdır. Xəzər dənizinin hüquqi statusu üzrə ümumi razılaşmanın əldə edilməsi Azərbaycanın Xəzər dənizi üzrə sərgilədiyi strategiyanın məqsədyönlü və əsaslı olduğuna dəlalat edir.

daşılığa yol açılmışdır.

Azərbaycan Respublikası hər zaman Xəzər dənizində dialoq, qarşılıqlı anlaşma, əməkdaşlıq və sabitlik mühitinin formalaşdırılması üzrə səylər göstərmişdir və Xəzər dənizinin hüquqi statusunun müəyyənəşdirilməsi üçün ilk təşəbbüs göstərən ölkələrdən biri kimi çıxış etmişdir. Bu səylər Xəzər dənizində bölgü məsələləri üzrə bütün sahilyanı ölkələrin mövqelərinin yaxınlaşdırılmasına və ümumi razılığın əldə edilməsinə xidmət etmişdir.

Xəzər dənizində bölgü məsələləri üzrə sahilyanı ölkələr arasında dialoq üçün ikitərəfli və çoxtərəfli formatlara üstünlük verilmişdir. Bu çərçivədə 29 noyabr 2001-ci il tarixində “Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında Xəzər dənizinin dibinin bölünməsi haqqında Saziş”, 23 sentyabr 2002-ci il tarixində “Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında Xəzər dənizinin dibinin həmhüdud sahələrinin bölünməsi haqqında Saziş” və 14 may 2003-cü il tarixində “Azərbaycan Respublikası, Qazaxıstan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında Xəzər dənizinin dibinin həmhüdud sahələrinin bölgü xətlərinin kəsişmə nöqtəsi haqqın-

“Dostluq” yatağının qısa tarixi

Azərbaycanın “Kəpəz”, Türkmənistanın isə “Sərdar” adlandırıldığı və zəngin neft-qaz ehtiyatlarının olduğu yataq Xəzərin tam ortasında- 2 ölkənin dəniz sərhədində yerləşir. Yataq SSRİ dövründə Azərbaycan neftçiləri tərəfindən 4 kilometr dərinliyindəki layda kəşf olunub və 1989-cu ildə orada ilk kəşfiyyat quyusu qazılıb.

Ümumiyyətlə, Xəzər dənizində geologiya-kəşfiyyat işlərinin aparılması, yeni yataqların aşkarlanması bilavasitə Azərbaycan neftçilərinin, geoloqlarının adı ilə bağlıdır. Xoşbəxt Yusifzadə, Qurban Abbasov, Bəhmən Hacıyev və digər neftçilərimiz bu işdə böyük rol oynayıblar. SSRİ dövründə bu yataq Azərbaycanla Türkmənistanın dənizdəki sərhəddinin tən ortasında yerləşdiyi üçün “Promejutoçnoe”, yeni “Aralıq” adlandırılıb.

“Dostluq” yatağı Azərbaycan neftçiləri tərəfindən kəşf olunsa da, Azərbaycanla Türkmənistanın dənizdəki sərhədində yerləşdiyinə görə, uzun illər onun işlənməsi mümkün olmayıb və məsələ ilə bağlı ardıcıl danışıqlar aparılıb.

1998-ci ildə Xəzər dənizinin or-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

ta xətti koordinatları üzrə Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan arasında danışıqlar aparılması üçün ekspert qrupu yaradılıb. Dövlət başçıları arasında ardıcıl təmaslar, qarşılıqlı səfərlər iki dost ölkə arasında bütün məsələlərin hər iki tərəf üçün qənaətbəxş səviyyədə həlli üçün etibarlı zəmin yaradıb.

Bu məsələ Azərbaycan Prezidentinin Türkmənistan səfərləri (28-29 noyabr 2008-ci il, 21-22 noyabr 2018-ci il, 10 oktyabr 2019-cu il) və Türkmənistan Prezidentinin Azərbaycana səfərləri (19-20 may 2008-ci il, 18 noyabr 2010-cu il, 12 iyun 2015-ci il, 8-9 avqust 2017-ci il, 25 oktyabr 2019-cu il, 11 mart 2020-ci il) zamanı müzakirə olunub.

Memorandumun imzalanmasının əhəmiyyəti nələrdir?

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycanın neft-qaz hasilatı, nəqli, ölkəmizin enerji potensialının daha da yüksəldilməsi istiqamətində yeniliklər olacağını anons etmişdi.

Azərbaycanla Türkmənistan arasında yüksək səviyyədə əldə olunmuş razılaşmaya əsasən 21 yanvar 2021-ci il tarixində Aşqabad şəhərində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalandı.

Yatağın “Dostluq” adlandırılması 2 ölkə arasında dostluğun, qaradışılığın, qarşılıqlı əlaqələrin həm də tarixi etnik-dini ənənələrə söykənməsinin bariz nümunəsidir. Sənədin imzalanması Azərbaycanla Türkmənistan arasında energetika və nəqliyyat-kommunikasiya sahələrində əməkdaşlığın yeni mərhələyə qaldırılmasında çox önəmli addımdır.

Sənəd həmçinin Xəzər dənizi-

nin dibinin bölünməsi üzrə dialoqun və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Sözügedən sənədin imzalanması sübut edir ki, Xəzər dənizində bütün məsələlər dialoq və əməkdaşlıq mühitində həll oluna bilər. Bu layihənin çox böyük beynəlxalq və regional əhəmiyyəti var.

Razılaşmanın əldə edilməsi eyni zamanda Xəzər dənizinin sülh, mehriban qonşuluq və dostluq dənizi olmasını möhkəmləndirir və Xəzər dənizində əməkdaşlıq və qarşılıq etimad mühitinin gücləndirilməsinə töhfə verir. 2021-ci ildə Türkmənistanın təşəbbüsü ilə keçiriləcək Xəzəryanı dövlətlərin dövlət başçılarının növbəti Zivə Toplantısı ərəfəsində bu Memorandumun imzalanması Xəzəryanı dövlətlər arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin bariz nümunəsi kimi səciyyələndirilir.

Beləliklə, Memorandumun imzalanması, əlbəttə, tarixi hadisədir, Azərbaycanın neft-qaz strategiyasının inkişafında böyük əhəmiyyətə malikdir. Buradan əldə olunacaq faydalara nəzər salaq:

- Azərbaycan bu yataqdan böyük həcmdə karbohidrogen ehtiyatları əldə edəcək, neft-qaz istehsalı artacaq;

- Yataqdan hasil olunacaq neft və qaz Azərbaycanın mükəmməl və ətəli infrastrukturunu və ixrac kəmərləri vasitəsilə daşınacaq;

- Neft və qaz ixracatçısı olan Azərbaycanın həm də tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini artıracaq;

- Sənəd Xəzər dənizi regionunda enerji və nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin həyata keçirilməsinə və xarici investorların bu layihələrə cəlb edilməsinə, habelə Azərbaycanın nəqliyyat-tranzit potensialının möhkəmlənməsinə yeni imkanlar yaradacaq;

- Son nəticədə bu yatağın istismarı ilə Azərbaycan böyük gəlirlər əldə edəcək, nəticədə iqtisadi inkişaf və sosial rifahın artmasına təkan verəcək.

Göründüyü kimi, “Dostluq” yatağının istismarı ölkəmizə həm iqtisadi, həm siyasi dividendlər verəcək. Bu yataq həm də Xəzər dənizində dostluq və əməkdaşlıq proseslərinin genişləndirilməsi üçün əlavə stimula yaradacaq.

Altay

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

22 yanvar

Ronaldu futbol tarixinin bombardiri oldu!

İtaliyanın "Yuventus" klubunun futbolçusu Kriştianu Ronaldu qol sayında mütləq rekordçuya çevrilib. "Report"-un məlumatına görə, portuqaliyalı hücumçu buna "Napoli" ilə İtaliya Super Kuboku matçında nail olub. 64-cü dəqiqədə fərqlənən 36 yaşlı forvard karyerasında 760-cı qolu vurub. Bununla da Ronaldu çexiyalı Yozef Bitsanın müəyyənləşdirdiyi mütləq rekordu arxada qoyub. Bitsan 1931 - 1955-ci illərdə 759 qol vurub.

Qeyd edək ki, Kriştianu Ronaldu daha əvvəl əfsanəvi Pelenin rekordunu keçib. Braziliyalı forvard 812 rəsmi matçda 757 qol vurub.

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

FIFA və UEFA-dan xəbərdarlıq

FİFA, UEFA və digər 5 qitə konfederasiyası Avropa Superliqasının yaradılmas fikri ilə bağlı açıqlama verib. "Son zamanlarda bəzi Avropa klubları tərəfindən qapalı bir Avropa Super Liqasının yaradılması ilə bağlı mətbuatda xəbərlər yayılıb. Belə bir turnirin FIFA və ya müvafiq konfederasiyalar tərəfindən tanınmayacağına təkrarlamaq və açıq şəkildə bildirmək istəyirik. Nəticədə, belə bir turnirdə iştirak edəcək hər hansı bir klub və ya oyunçu FİFA və ya müvafiq konfederasiyalar tərəfindən təşkil olunan yarışlarda iştirak etmək hüququndan məhrum olacaq. FİFA Klublararası dünya çempionatını yeganə beynəlxalq klub yarışması kimi tanıyır. FİFA tərəfindən tanınan yeganə qitə klub yarışları müvafiq konfederasiyalar tərəfindən təşkil edilən yarışlardır".

Əlavə edək ki, bəyanatı FİFA prezidenti Canni İnfantino, UEFA prezidenti Aleksander Çeferin, Asiya Futbol Konfederasiyasının prezidenti Şeyx Salman ibn İbrahim Əl Xəlifə, Afrika Futbol Konfederasiyasının prezidenti Konstan Omari, CONCACAF-ın prezidenti Vittorio Montalmani, CONMEBOL-un prezidenti Alexandro Dominges və Okeaniya Futbol Konfederasiyasının prezidenti Lambert Meltok imzalayıblar.

Dolları olanlara pis xəbər: Uzunmüddətli ucuzlaşacaq!

ABŞ Federal Ehtiyat Sisteminin (FED) keçmiş rəhbəri və hazırda Maliyyə naziri postuna namizədliyi irəli sürülən Canet Yellen dolların uzunmüddətli enişinə səbəb ola bilər. Xəbər-in məlumatına görə, bunu "Bloomberg"-ə müsahibə verən mütəxəssislər bildirib.

Nəşrin bildirdiyinə görə Canet Yellen dövlət büdcəsi hesabına milli iqtisadiyyatın likvidliyini artırmağı planlaşdırır. "National Australia Bank Ltd"-nin mütəxəssisi Rodriqo Ketril bildirib ki, FED-in keçmiş rəhbərinin mövqeyi yeni hökumətin dolların düşməsinin qarşısını almaq üçün planlarının olmamasını göstərir.

"Australia & New Zealand Banking Group Ltd" şirkətinin mütəxəssisi Hun Qoya görə Amerika hökuməti dolların zəifləməsinə etiraz etmir. Buna, Yellenin milli valyutanın bazar məzənnəsinə riayət etmək niyyətində olduğu xəbərləri də işarə edir. Yeni pre-

zident Co Baydenin and içməsi belə dollara kömək etməyib. Gün ərzində Foreks bazarlarında dollar ucuzlaşıb - Avro/Dollar məzənnəsi 1,212 səviyyəsinə düşüb. /Report

Keçmiş məhkumdan 5 kiloqram narkotik vasitə götürülüb

Xətai rayonunda keçmiş məhkumdan 5 kiloqram narkotik vasitə aşkarlanaraq götürülüb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş A.Adıgözəlov Xətai Rayon Polis İdarəsinin 36-cı polis bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbiri nəticəsində saxlanılıb. Şəxsi axtarış zamanı ondan metamfetamin, "VAZ-2108" markalı avtomobilinə baxış zamanı isə 2 kiloqramdan artıq heroin və 3 kiloqramdan artıq marixuana aşkar edilərək götürülüb. Faktla bağlı Xətai Rayon Polis İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

"QAZ-24" avtomobili su kanalına aşıb

Sabirabad rayonunda minik avtomobili su kanalına aşıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, rayonun Sırxayoba kəndi ərazisində Rüstəmli kənd sakini M.Şükürov idarə etdiyi "QAZ-24" markalı avtomobili su kanalına aşırıb və nəticədə sürücünü aldığı xəbərlərdən hadisə yerində ölüb. Hadisə ilə bağlı Sabirabad Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

"Qalatasaray"dan növbəti darmadağın!

Futbol üzrə Türkiyə çempionatının XX turu çərçivəsində keçirilən qarşılaşmada "Qalatasaray" doğma meydana "Dənizlispor"-u qəbul edib. Qarşıqlı hücumlar şəraitində keçən görüşdə İstanbul klubu rəqibini 6:1 hesabı ilə darmadağın edib.

Meydan sahiblərinin qollarını Emre Akbaba (9), Sofian Fequli (17), Rayan Donk (45), Məhəməd Özkal (öz qapısına 60), Younis Belhanda (64) və Jesse Sekidika vurub.

"Dənizlispor"-un heyətində isə Veton Tuşa fərqlənib. Günün digər matçlarında isə "Yeni Malatyaspor" səfərdə "Hatayspor"-u 2:1 hesabı ilə üstələyib. "Rizəspor" isə öz meydanında "Qaziantep"-in qapısından üç cavabsız qol keçirib.

Hazırda Türkiyə Superliqasına 38 xalla "Beşiktaş" başçılıq edir. Onunla eyni xala malik olan "Fənerbağça" 38 xalla ikinci, "Qalatasaray" isə 36 xalla üçüncü pillədə qərarlaşıb. Qeyd edək ki, yeni mövsümdə Superliqada 21 komanda yarışır. XX turda "Antalyaspor" istirahət edir.

Ölkəmizdə siqaret çəkən neçə qadın var?

World Bank-in nəticələrinə görə Azərbaycanda 15 və daha artıq yaşda olan qadınların müxtəlif tü-tün formalarından istifadələri faiz dərəcəsində 0-dan 5%-ə qədərdir. SİA-nın məlumatına görə, digər mənbə (Smoking Cessation: Review Article, Sravth Ali, 2018) isə daha dəqiq nəticələrə gələrək bildirir ki, Azərbaycanda qadınların 0,9%-i tütündən istifadə edir. Beləliklə, Azərbaycan dünyada tütün istifadəsi edən qadınlar sayına görə ən azlıq təşkil edən ölkələr sırasında yer alır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

**Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel:598-33-90 Faks:493-11-62**

**Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.**

**Qəzet "Səs"-in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.**

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**